

సీ॥ దినకరా ! నీకేటి • తీయరొగము వచ్చెఁ
 బొంద రాకుండి యే • బొందఁబడితి ?
 వారివాహా ! పోవు • వాయువ సోకెనే ?
 కోర రాకుండి యే • కోఱఁబడితి?
 వనిలంబ ! నీకెట్టి • యనలంబు దరికొనె
 గానరాకుండి యే • కానఁబడితి?
 వనలుఁడా ! నీకేమి • యపరబుద్ధి జనించె
 నీడ రాకుండి యే • నీడఁ బడితి?

గీ॥ వనుచుఁ దత్తత్క్రియాకలా • పానుసరణ
 నిష్పరోద్యోగి యగుటచే • నిస్పృహమెయి
 దిగులు తగిలి నెగులొక్కని • పొగులుచుండె
 దేవమర్త్య చాతాశస్థ • జీవవితతి॥

8

ఉ॥ వేయికరంబులున్న భుజఃవీరుఁడొకండట ప్రౌఢిజూపఁగా,
 వేయి శిరంబులున్న బుధ • వీరుఁ డొకండట బుద్ధి నెన్నఁగొ
 వేయి పదంబులున్న రణ • వీరుఁ డొకండట గొప్ప గొప్పలే
 చేయుదురంట త్రుప్సఁగొని • విక్కెనో వారి కడిందిబీరముల్॥

సీ॥ కంఠముల్ దగ నెండె • గంగాపతిం జేర,
 సత్తువకొలంది ప • ర్వెత్తరయ్య
 జ్వాల తూలి తొలంగె • ఫాలాక్షుజేరంగ,
 సత్తువకొలంది ప • ర్వెత్తరయ్య
 బువ్వ లేచాయన్న • పూర్ణాపతిం జేర,
 సత్తువకొలంది ప • ర్వెత్తరయ్య

మిత్తి పైకొనఁ బూనె • మృత్యుంజయునిఁ జేర,
సత్తువకొలంది ప • ర్వేత్తరయ్య

గీ॥ యింద్రుఁ డతిరంధ్రుఁ డజుఁడు తా • నేమెఱుంగఁడు
భూమి విడువదు కూర్మంబు • పొందువేగ
దిక్కు మనకింక శివుఁడంచు • వెలసికొనుచు
సత్తువకొలంది వేగ ప • ర్వేత్తరయ్య

10

గీ॥ అని ప్రబోధించుకొనుచు దే • వారి తీవ్ర
హింసలకా దూలి “హే ! పార్వతీశ • రక్ష!
రక్ష” యను భక్తులకా బ్రోవ • నాక్షణంబె
పూని రుద్రుండు సంగరం • బునకు నడిచె॥

11

వ॥ అంత నచ్చట.

గీ॥ పొలనుదిండి దండు • పొదల రక్కసి తేఁడు
నేలనొక్కి మిన్నుఁ • గేలనొత్తి
హాయి నెసఁగుచుండి యా • హరుపూనిక
తెలిసి దాడివెడలె • తీవ్రగతుల॥

13.

సీ॥ మిత్తి నెత్తివవాఁడు • మత్తు లత్తెడివాఁడు
సత్తువల్ తులజూడఁ • జనుచునుండ
గిబ్బనెక్కెడివాఁడు • గబ్బు గ్రెక్కెడివాఁడు
హెచ్చులొచ్చునుఁ జూడ • నేగుచుండ
కొండ నుండెడివాఁడు • కండ మెండగువాఁడు
నాటుఁబోటును చూడ • నరుగుచుండ
పునుకఁ దాల్చెడువాఁడు • కణతు లొల్చెడువాఁడు
డీకిడియనుచు ధీ • ధీలదివర

వీలుఁగలవాఁడు ముమ్మొన • వాలుతాల్పె
గెలుచునని కొంద టీవైపు • కేక లిడఁగ
నిలుచు నీవేళ మానవాఁడె • నిత్యమనుచు
బలిసి రక్కసిదండు సం • బరము నొందె॥

14

క॥ ఈతీరున సురలసురులుఁ

బాతరలాడుచుఁ జెలంగఁ • బటురభసమునన్

బోతరము ద్రుంతురారా

రాతిరి జొరకుండ దుష్ట • రాక్షసయనుచున్॥

15

ఉ॥ శంకరుఁడల్లిపల్కిన ని • శాచరవీరుఁడు క్రోధమూర్తియై
చంకలనున్న మొండెములు • సాచి లటుక్కుననోటవై చియే
జాంతుని కోరచూడ్కిఁగని • 'హవ్వాహ' యంచు నదల్చు

కొంచు లోఁ

గొంకకక్రమింగె రక్తముబొంగుల్కొని నోటికెలంకులందురాన్॥

ఉ॥ క్రోధముమూర్తిఁదాల్చెనన • గ్రుడ్డులనిప్పుకలుర్ల రక్తసి
క్తాధరకాంతి భీకరర • సాతికఠోరతరాస్య మగ్నిసం

బాధితమట్లుగాఁగఁ బర • మప్రళయోగ్ర మహాట్లహాసము

తాధితగార్థభస్వనము • చాఱ్ఱున రాత్రిచరేంద్రుఁడుద్ధతి॥

శా॥ ఓరీ! యెవ్వఁడవీవు? నన్నెఱుఁగవో? • యొక్కీంత యో

చింపు మ

త్సారోద్యద్భుజదర్ప వై భవమునన్ • సాధించితిన్ లోకముల్

పోరన్గల్గిన పోటుమానిసుల తెం • పుల్ తుగ్గుపులై గూలె నీ

సారంబేమిటఁ గొప్పవారికనరూ • క్షక్రొధదుర్వారుఁడై॥ 18

ఉ॥ కాలముడాసె నీదుకడఁగండ్లికమానుమురోరి! దుష్ట! వా
చాల! వెడంగుమానిసులు • చాలరటంచు మదగ్రమందు నీ
నాలుకఁ ద్రిప్పఁజూచెదవె • నాప్రదరంబొకఁడైఁజాలు ని
ర్మలముజేయ నిన్నెటకుఁ • బోయిన నెచ్చటడాగియుండినన్॥

శా॥ శంభుండీగతిఁ దన్నదల్పగమహే • శక్రకోధదోర్ధ్వసం
రంభంబుంగని యానిశాటుఁడణుమా • త్రంబేని శంకింపకే
దంభత్వంబున డీకొనెన్ బెలుచి యు • ధ్ధంబప్పుడత్యుగ్రమై
జ్జుబింఁచెన్ నిజతీవ్రతన్ నిఖిలప్రాణేవ్రతముల్ మాన్పడన్॥

క॥ లీలాగతి హేలామతి

శూటాయుధుఁడాలమందు • సోలింఁచె మహా

వ్యాళవిషజ్వాలాయుత

శైలీముఖకీలినాని • శాచరుఁబెలుఁచన్॥

21

శా॥ రత్నోనాధుఁడుఁ గొంతసేపటికి ధైర్యస్ఫూరుఁడై లేచి లో
కత్తోభంబుగనార్చి ఘట్టనలభూ • కంపంబు సంధిల్లఁదీ
ప్రవాక్షీణోగ్రశిఖాస్ఫులింగజనక • ప్రౌఢాత్మకౌక్షేయకో
ద్విక్షేపంబున శంభువక్షుము సమాభీలంబుఁగన్ మోదినన్॥22

ఉ॥ వక్షుముప్రక్కలించు గుఱివచ్చెడుదెబ్బకుఁదప్పదూకి ఘా
లాటుఁడు, తెప్పవిప్పికను • నంతటిలో, బ్రదరోగ్రవేగమున్
శిక్షయొనర్పలేక భువి • జేరుగడన్ బడు నానిశాటు, హ
ర్యక్షము హస్తీమస్తకమునట్లు, శిరంబున బిట్టతట్టినన్॥ 23

మ॥ ధరణిన్ద్రెల్లియు బంతిపోలికమహాధత్వంబునన్ లేచిభీ
కరశౌర్యోద్ధతిఁ గుంతపట్టి సగదా • ఖడ్గాదిసత్సాధనో

త్కరవర్షంబులః బెంపుఁదెంపడర రః తుస్సేనసాయంబుఁగా
హరుమీదఁ బటపెఁనిశాచరగణాః ధ్యతుండురాదాకృతిఁ

క॥ నడుమఁ గొన్నిటివిల్లుఁ

విడియువిడని కొన్నిటిని ప్ర • వీణతమెఱయఁ

వడివడిఖండించె నారుం

డెడమీయని యంపవాన • నింతింతలుగాఁ ॥

25

ఉ॥ అంతటఁబోక మార్గణశే • తాయుతముల్ నిగిడించి పార్వతీ
కాంతుఁడు దైత్యవాహినులః • గల్గు నిభేంద్రతురంగవీరయీ
ధాంతకుఁడై నితాంతము ని • రంతరమున్నగు శౌర్యసంపదఁ
బంతముఁజూప వీర్యమతి • పాతె నిశాచర రాజసైన్యముల్ ॥

గీ॥ రుద్రమూర్తి మహారౌద్ర • ముద్రఁజూచి

యతని తీవ్రాశుగపటుత్వ • మణపనోడి

పంచబంగాళమగు సేనఁ • గాంచి యసుర

తీక్షణరోషానలో దగ్గి • తేజుఁడగుచు॥

27

శా॥ సేనానేకములఁ మరల్చుకొని రా • శీభూతదర్పాధ్యుఁడై
యానోద్రోక వికంపమాన భువన • వ్యాపారుఁడై బాడబ
శ్రీనాట్యంబొనరింపరాపుఁగొనిన • చ్చేనాఁగ నాగ్నేయబా
ణానీకంబుల ఫాలనేత్రుపయినే • యఁసాగె నెక్కుమ్మడిఁ ॥

క॥ తాళఫలాకృతులు మహా

వ్యాళాకారములు పనస • వర్తులములు సు

జ్యాలాయుతములు నయుత

శ్రీల నయఃపిండతతులు • శివుఁజేగటయుఁ ॥

29

క॥ డీకొన నన్ని ప్రళయము

నాకల్పించునవి విషము • హావాయుభరో

ద్రోకములు భీకరోద్ధతి

నాకాలగళాంతికమున • కరుదెంచుటయున్॥

30

ఉ॥ యోగబలంబునన్ దనువునుగితఁబెంచిమహోగ్రశక్తినం

దాగమసూక్తి రేపిన న • యఃప్రభవాండములెల్లవీరి ముం

దేగుటమాని వెన్కకు న • హీనగతికబటతెంచి తాకి ర

క్షోగణమారణంబునకుఁ • జొప్పడె తప్పినవారుపాటఁగన్॥ 31

మ॥ తనశస్త్రాస్త్రచయంబులే నిజచమూదాహంబుఁగావించు
టల్

గని యూహల్ సనమొడ్డిధైర్యముననుల్లాపాతమోనాగదన్

గొని తీవ్రోద్ధతిఁ బైపయిన్ గవిసె ర • తోనాధుడక్షీణక

క్షు సధిక్షిప్తవిరోధిపక్షుడయి దక్షుధ్వంసి శిక్షింపఁగన్॥ 32

క॥ ఉడికించి యసురనడుగుల

బడలించి మహాగ్రన్వత్తి • పలుచనగా నొ

క్కెడ శూలధార నతనిన్

బడనడఁచె త్రిశూలధారి • పటురోషమునన్॥

33

క॥ కూలుచు ' నోం హర! హర! ' యని

వ్రాలినభక్తిన్ స్మరించు • వానిన్ గనినన్

జాలి జనించుడు నాతని

మోలన్ శ్రితరక్షకుండు • మోదంబెసఁగన్॥

34

చ॥ నిలచి యహో గజాసుర! యనిందితధర్మచరిత్ర! నీవలెన్

గొలిచి ననున్ బ్రమోదరస • గుంభనసిల్పినవారు లేరు నిన్

దలచిననీగుణముల య • దార్థశుచిత్వము నెన్నికొన్న నా
శిలదికి మీటి దుఃఖముప్రకాశితమయ్యెడు నేమి సేయుదున్ ||

ఉ॥ నీహృదయమునన్ వసతిఁ సల్పిన కాలమునందు నామహా
త్సాహము నానుఖంబు మితఁజక్కఁగఁదెల్పు వశంబుగాదు నీ
యూహనుకోర్కి యేదయిననున్న వచింపుము తీర్పువాడ 'జే
తాహ'మటన్న బుద్ధినిభయంపడఁబోకుము దానవేశ్వరా! ||

మ॥ అని కారుణ్యముచిత్తవీధిఁదఱచైయంతంతనుప్పొంగి యా
కనులన్ సోరణగండ్ల నశ్రుగతి సాంగంబాస్యమున్ నిండఁ జ
ల్కిన శ్రీశంకరువాక్యముల్ విని తమక్తి మోదవారాశిలోఁ
దనసర్వసముముగ్ధి హాయిగన నాదైత్యుండుసంతుష్టుడై || 37

శా॥ దేవా! నీకృప దుర్లభార్థగురుల • బ్ధిగాంచి పాతాళభూ
దేవాంశస్థులు పొందరానిపదయు • క్తిబొందితిన్ దుష్టినా
భావంబందొక లోటులేదిక, భవ • త్పదాబ్జసాయుజ్యలో
కావాప్తి గనుకంటె శంకర ! పరే • శా! ధీరభక్తావనా! || 38

మ॥ అజీఘార్తుండయి మాయమాధవుడునన్నగ్నించియెగ్గించిను
స్థితి నామానససీమనున్న నిను మ • త్తేమంకరున్ గొన్న ను
ద్ధతిఁగ్రోధాంధుడనై యొనర్చితమహాదాప్త్యంబులెన్నెని య
క్కతలింకెన్నక నన్ను సాకఁగదవే • గారీమనోవల్లభా! || 39

మ॥ అడుగన్ వానిది యెట్టి భక్తవరులే • నందంగలేనట్టి దె
న్నడు సంతేని దొసంగులేనిది దయన్ నాకున్ బ్రసాదించితి
వడుగన్ నేరని బిడ్డకున్ జనని యె • ట్లారీతి విఖ్యాతి నో
యుడు రాధూభవణ! కోరఁగఁదగినదేముందున్ విచారించినన్ ||

మ॥ అయినన్ ద్వత్కరుణావిశేషముననిఁ జ్ఞాఁగాక లోకంబులం
దయధార్థంబునశించి సత్యమెజయ • వ్యాపారమై సర్వ ని
శ్చయముల్ దావకభక్తిపూర్ణతఁగనన్ • శాసించుగ్రా కుర్వరా
నయపాలుల్ నృపులెప్పుడున్ నిహతవిఁ ఘ్నప్రాజ్యసామ్రాజ్యలై ।

గీ॥ నాదు ప్రస్థానములలోన • నలిగి బాధ
నవయు జీవుల కధికసా • ఖ్యంబునెసఁగి
కరుణఁజూడవె నీపద • క జములకు

సాంబశివ ! కూర్తునిదె కడ • సారిమొక్కు॥

42

చ॥ అభిరతపార్వతీప్రణయః • డై వనవీధివిహారసౌఖ్యపున్
శుభగతినుండియున్ దొలఁగి • శుద్ధతపోనియమప్రయుక్తున
య్యభిముఖుడై త్యుడెందమున • నెంతయుఁబ్రీతివసించి

యున్న యా

యభవుఁడు వానియంతిమపుటాశనుదీర్పఁడె యెట్టిదేనియున్ ॥

వ॥ దయాళుం డగు నాభక్తపరతంత్రుండు నిజనివాస
పరిపూతం బగు నగ్గజాసురు చర్మం బాత్మపరిధానంబుఁగా
నొనర్చికొని యాతని శీర్షంబు శూలాగ్రంబునం గైకొని
నిఖిలలోకసంహాపాపాదకుం డయ్యె నంత॥

44

గీ॥ భువనముల సేమమమరె ది • గూఢమిపాల
వరులకలవడె స్వేచ్ఛ సం • బరమునొంది
జీవతతులెల్ల సౌఖ్యసం • జీవీబడసె

శ్రీ శివధ్వజకాంతులు • చెలఁగె దిశల॥

45

చ॥ దనుజువధించి శూలిప్రపమ • దంబుననేగిన నదిజాత మ
జ్జనమొనరింపఁబోవుచు ని • శాంతమొరుల్ జొరకుండఁగాపుఁగా

నునిచెను నల్లుపిండిఁగొని యొక్క సువిగ్రహమున్ సృజించియం
దనిలమునూది వానినఖిలాస్త్రసమేతు సమర్థుఁజేయుచున్ || 46

గీ॥ ఆకుమారు మూర్ధాఘ్రాణ • మాచరించి
యతని పుట్టువకును హేతు • వాడియాత్మ
ధర్మపరతింతుఁజేసి యా • దక్షతనయ
యరిగె లోనికి జలకంబు • లాడువేడ్క॥

47

ఉ॥ అచ్చట సామబూసురుని నంతకు పొంతకునం పి యాశీతుల్
ముచ్చట లచ్చటల్ జెలఁగ • మూఁగినుతించుచుఁ దోడఁరాగ నా
సచ్చరితుండు శంకరుఁడు • సద్గమఁజేరి చొరంగఁ బోవుచోఁ
జెచ్చెరనడ్డినిచ్చె సతి • చిన్ని కుమారుఁడు ద్వారపాలుఁడై || 48

కం॥ జయమొంది సతికిఁ దెల్పుఁగ

రయమునఁ జనుదెంచు నాకు • బ్రతివై యిచటన్.

భయమింత లేక నిలచెదు

నయమునఁ దొలఁగుమని హరుఁడ • నన్ బాలకుఁడున్ || 49

చ॥ కసులను తేటవిప్పి యిటుఁగమ్మలా జేతులనాని మోముపై
నును నెఱివెండ్రుకల్ నిగిడి • నూత్న కళాభ్యుదయం బొసంగ నా
యనువతికొమలంబుగ గృహంబుఁజొరన్ దగదంచు కూఁఁబ
ల్కినఁ గడువితఁపాటొదవఁ • గేవలమద్భుతసంభృతాత్ముఁడై ||

ఆ॥ షె॥ అదుకు బెదురు లేక • యట్టిట్టు లెదురాడె

దెవరవెవర్ని యాజ్ఞ • నిందు వసతి

నీదు రూపుఁ జూడ • నెనరు బుట్టెడువేగఁ

దెలుపుమనుచు శివుఁడు • బలుకుటయును॥

51

కం॥ మాయమ్మయునిచె నన్నిట

నీయమ్మకుఁ జెప్పుకొనుమి • నేనెవరయినన్
నీయులుకేటికి నో బే

లా యగుగుమి వచ్చుత్రోవ • నరుగవయేనిన్॥

52

కం॥ చెప్పెదనుబుద్ధి నీవిట

ముప్పునఁబడకుండ వేగఁ • బొమ్మెటకేనిన్
దెప్పునఁ బోవేనియు నికఁ

దప్పదు తగు 'శాస్తి'నీకు • తరలుముకడఁకన్॥

53

గీ॥ బాలుఁ డిట్లదలింపఁ గో • పంబుఁగొనుచు

ఖడ్గధరుడై రుమాతిభీ • కఠతఁదాల్చి

రుద్రుఁడా బాలుఁబారిఁగొను • రూఢిచదువ

నచలుడై వాఁడు తనతల్లి • కాత్మనెరఁగి॥

54

చ॥ మెల్లపుతెఱంగుగా నుఱకిఁ మేలిమివాడిశరంబులన్ హరున్

గొఱకొఱనూర్పు బుప్పతిలఁగొట్టిన నద్భుతమయ్యె బాలునే

డైఱ; ఘనఖడ్గచంక్రమణఃతీవ్రతఁ దచ్చరవర్ష మాగి బి

ట్టుఱుముచు ఫాలనేత్తుఁడు కఠోరతరప్రధనాట్టహాసుడై॥55

వ॥ అడరం దొడరిన నచ్చుండికాతనయుండు నఖండ

రోషరసవిజృంభితగాత్తుండై దివ్యశరజాలంబు లాభీలతరంబు

లుఁగా నేయుచుండునెడ॥

56

సీ॥ ప్రళయకరాగ్నేయ • బాణమేసిన నద్ది

ఫాలాక్షు నొసట ప్రా • ల్మాలినిలచె

ననుపమాధికవాగు • ణాస్త్రమేసిన నద్ది

గంగాపతిశిరంబుఁ గాడిమడఁగె

విషధరాంబకమేయ • విషమాస్త్రమదియేగి
కాలకంఠుని కంఠ • గతి నడంగె
బ్రబ్రుప్రకంపనప్ర • దరమేసిన నద్ది
యాదియోగీంఢ్రుబా • హ్యమునఁజెదరె

గీ॥ నిటులు దివ్యశరంబులు • హేనబలము
తై మహేశ్వరునవయవ • సీమలంగు
గల యుటలుజూచి ఖడ్గంబుఁ • గై నమర్చి
యుగ్రదెసఁగాళికా, పుత్రుఁ • డుదుటుమీఱ॥ 57

కం॥ నడచిన 'ఖం'గని'ఖి'ట్టని
యెడుమోతల నగ్నికణము • లెగయగఁబిడుగుల్
దొడరె ననపారిఖడ్గము
లెడ తెటపియులేక తాఁకె • నెగసిచెలఁగుచు॥ 58

కం॥ లోకభయంకరరాక్షసుఁ
డాకరణిగూలెననెడి • యామోదమఱు
భీకరమై భువనత్రయ
శోకావహమయ్యె దురము • శూలికతనికి॥ 59

కం॥ ఒండొరు క్రేవల'రు'య్యని
మెండుగ నాదంబు లొలయ • మేనులనందం
దుండలుగఁ గండలెగయఁగ
భండనముగ్రుండుశక్తి • బాలుడొనర్చె॥ 60

కం॥ ఒకయెడఁజూపుచుఁ జెంగున
నెకయెడఁఖడ్గంబుతోడ • నుగ్రతమీఱు

వికలముగ మోఁగుకొనుచున్

బ్రకటోద్ధతిఁదప్పి చనుచుఁ ♦ బఱచి తగులచున్ || 61

కం॥ చుట్టున్ బఱచుచుఁ దాఁకిన

నెట్టన రక్షించుకొనుచు ♦ నిర్ణద్రగతిన్

ధట్టించిమరలఁ దాఁకుచు

దిట్టలగుచు రక్తపూర్ణ ♦ దీపితతనులై || 62

వ॥ సోరు నడ॥

63

ఉ॥ బాలుఁడు బాలుఁడే సకలఁ భండనచండిమఁ బేర్చియూర్చు నా
శూలినిమించునే? సమతఁ నొప్పడునే? భువనప్రవర్తనో
న్మూలనశీలియకా ప్రళయ ♦ మూర్తికి నీటగుశక్తియుండునే?
కాళియనుగోహప్రతిభఁగల్గుట నించుకయూఁగె గాకటన్ || 64

గీ॥ ఉగ్రుఁ డధికతరాగ్రిహా ♦ వ్యగ్రుఁ డగుచు

నగ్రమున సర్వసమరస ♦ మగ్రశౌర్య

గుగ్రుచిన్ బోరుబాలు ఖి ♦ డ్దాగ్రధార

నిగ్రహించె శిరంబవ ♦ నింబడంగ॥ 65

మ॥ విజయోత్కంఠత నన్యముల్గొనక శ్రీఁ విశ్వేరుండప్తు గో
త్రజఁ గానన్ జని రాక్షసేశ్వరుని యుద్ధప్రక్రియన్ దెల్పి తా
నుజయంబొందుట భక్తులెల్లరును సంతుష్టాత్తురౌటల్ దుదిన్
నిజగేహగ్రమహాగ్రభండన కథన్ వేడ్కన్ నివేదించినన్ || 66

గీ॥ విజయశీలత పతిపల్కు ♦ వేడ్కమాట

యాశ్రతులు బోవఁబడిరన్న ♦ హాయిమాట,

విని ముదంబందు పార్వతి • తన కుమారు
నిధనమాలించి నిలువెల్లఁనీరుగాఁగ॥

67

ఉ॥ భాసురతోషమొంది నిజభర్త నెదుర్కొని కౌగిలింపకే
హా! సుకుమార! హా! గురుజనానుగుణస్థిర ధీర! హా! సుతా!
హా! సుమనోహరా! యనుచు • నర్మిలి నేడ్వదొడంగె గౌరి చిం
తాసముదగ్గికంపితమ • నంబున చేష్టలుదక్కి ముగ్ధయై॥ 68

గీ॥ జయసమాలబ్ధమగు సంత • సంబు పెలుచ
శుష్కమై పార నబ్రిమ • చోటమీర
నట్టె నిలుగుండెబడి కొంత • యరసి తుదకు
గాంచె తనయనాలోచిత • కార్యఫలము॥ 69

ఉ॥ కాంచి సతీప్రియంబునకుఁగాఁగఁ దదర్శకు జీవయుక్తుఁగా
పించుట లెస్సయంచు చనివిశ్వమయుండు తదీయశీరమా
పంచను లేమిమొండెమున • భద్రముగా గజదై త్యుమస్తకం
బుంచుచుఁ బ్రాణనాయువులఁనూపిరివోసి సజీవుఁజేయుడు॥

గీ॥ నాసుతుండిదె జీవించి • నాడటంచు
నేమమున నామకరణాది • నిఖిలకర్మ
లభినవప్రేమఁ జేయించి • యచలతనయ
సుతుగజాననుఁ డని పితౄ • శుభగలీల॥ 71

వ॥ అంతం గొంతకాలంబునకు॥

72

చ॥ నలువయుపద్మనాభుఁడు గణంబులకెల్ల నధీశ్వరుండు కా
వలెనని వేడ శంకరుఁడ • పార్వబలాధ్యుగజాన్యునమ్మహాః

జ్వలపదవిఁ నహింపఁగలఁ వాఁడని యందభిషిక్తుఁజేసె ది
వృలు మనుజుల్ నిరంతరవిఁ భూతియు సౌఖ్యమునొంది వెల్లఁగన్ ॥

గీ॥ అట్టి గజముఖునిన్ను మే • మభినుతించు

వేశ చనుదెంచె నని ముదా • వేశమునను

శక్తికొలఁదిగఁ బూలన • ర్చన లొనర్పఁ

బూనితిమి చిత్తగింపు మో • పుణ్యచరిత ! ॥

74

శ్రీభారద్వాజసగోత్ర భువనగిరికులపవిత్ర, కృష్ణాదక్షిణ

విభాసి గర్తపట్టణనివాసి, సుజనవరవిధేయ విజయ

రామనామధేయ ప్రణీత గణేశ్వరీయమందు

ప్రథమాశ్వాసము.

—:0:—

(2) —* త్రిగణేశ్వరీయము *—

ద్వితీయాశ్వాసము.

—:0:—

కం॥ శ్రీవేదాంతార్థ శుభ .

ప్రావీణ్య నిదాన ! పుణ్య • ఫల సువిధానా !

భావబలజనితసకలా

ర్థావహవరదాన ! క్షము • హరిణాధీనా ?॥

ఉ॥ సీకథలెప్పుడు మదికి • నిర్మల సాప్తపదీనరాగ మో

దాకలితంబులై శ్రీతజ • నాళిఘనస్తవ పాఠక శ్రుతిక .

జేకొని సర్వసమ్మదముఁ • జేయును గాదె తదీయమాధురీ

పాకరసానుభూతులగు • వారి కృతార్థత నెన్న శక్యమే॥ 2

ఉ॥ పుట్టుకతోడనే యభవుఁబామ్మనిధి'క్కరణంబొనర్చుబల్

దిట్టవుఁగాఁగవుల్ గృతులఁ • దెల్పిరి బాల్యతనంపు ముద్దు తె

ప్పట్టునఁ జెల్లెనో తెలియఁ • బల్కిన వారలులేరు మాకు నా

గుట్టు నెఱుంగఁగాఁ దగు ను • గోచరసాక్ష్యమెఱుఁగల్గునే?॥

చం॥ కొలిచెడివారి చిత్తముల • కుక సరిగాఁ దదనేకభావ లీ

లల నపుడప్పు తోచుటయె • లక్ష్యమొ? సీకలరూపెఱుంగమా

యలవికి మించె నీదగు ని • రామయతత్వము నిర్వచింప ని

న్వలఁగొనియెట్టివాఁడవయి • నకనుతిసల్పుటెకార్యమయ్యెడిక

మ॥ కలవ్రా?యెందులనైనఁగల్గిన మనః • కాఠిన్యముకదాల్చిరా

దలఁపుక బూనవై? పూని మాదృశుల చి • త్తద్వైర్య దీక్షాపరీ

కుల బద్ధాత్ముడ వయ్యెదో? తెలియఁగఁజ్జంబయ్యె విఘ్నేశ! నీ
నెలపుకొరూపునుఁ జూచుభాగ్య ముదియు • నే? దేవ! మా
కెప్పుడే? ॥ 5

క॥ కల్పిత దైవమవ్రాయని

యల్పాధికసభలు జరిగె • నచటచ్చటఁ ద

జల్పితములఁచి యశముకొ

నిల్పికొనవే! భక్తతతుల • నెనకునఁగనవే! ॥

6

ఆ॥ ౧॥ అల్లసాని పెద్ద • నాద్యండు నీపాల

నాటి చర్య కొంత • చాటినాఁడు

నిజమొ? కల్పితంబొ? • నీసయెఱుంగఁగా

వలయుఁ దెలుపఁదగిన • వారులేరు! ॥

7

క॥ బాఁడవై పుట్టితివో?

ధీలలితుడవై జన్మించి • నీవైనా? 'నాకేలా?

లీలాగతి వాణీసతి

యేలీలస్ఫురింపఁజేయు • నేనటులెంతకొ! [రీకు నా

చ॥ మునులు సహస్రనామఁడని • మోదమునకొ వచియింతు

యనకదిమామామెకొ? సహస్రసహస్రసహస్రనామఁడం

చనిననఁ దక్కువేయకు ని • యానుకవృత్తి మనంబదెట్టి చిం

తన యొనరించినకొ మదకు • తత్సకలంబుఁ దదర్పితంబగుకొ॥9

క॥ కావున బాల్యంబాదిగ

నేవిధమున నీదుకధల • నెఱిగికొలిచి తా

రేప నిటఁదెల్పుకొందు ద

యావిలసితసుగుణగణవి • హరి! గణేశా॥

10

మ॥ జననంబంది ప్రపంచవస్తుగుణవిజ్ఞానంబుఁ గొంటాదిగాఁ
దనయున్ శ్రద్ధయు మాద్దునింపెసఁగఁ బ్రోత్సాహించుచు
దల్లి నీ

ఘనపర్వాష్టామునందు నీభజనసంకల్పించి నీవిగ్రహం
బునుజూపించుచు నిన్నుఁగొల్చు కథఁదెలియు భక్తి ము
న్మందటన్ ॥ 11

శా॥ ధీమద్వీర నిరంతర గ్రసిత భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్య వి
ద్యామాహాత్మ్యనిధానమై తనరుత తద్వాధ్యాపకత్వక్రియన్
నేమంబున్ గొస తల్లి తత్కళలో నేటైన శ్రీభక్తి వి
ద్యామేయప్రభకున్ మొదల్ దెలుపు వి ధ్నుధీశ ! ని
న్మొచ్చటన్ ॥ 12

కం॥ ఆత్మా ! విఘ్నంబులనున్
మన్నీడగుదేవుఁ గొలుచు మంచి సమయ మా
సన్నం బయ్యెడునని సుతుఁ
దన్నుతి పాఠములఁ దల్లి తత్పరుఁ జేయున్ ॥ 13

ఉ॥ వేడుకకొంత తల్లికడుబ్రీతి నెసంగు ఫలాదు లెందుఁబోఁ
గూడని కాంక్షకొంత గుమిఁగూడి చరించెడి యాడుజోడులన్
జూడఁగ వీడె సూచరుకు జోదనిపించు తలంపుకొంత వె
న్నాడఁగ నిన్నుఁబల్కు నుడులన్నియునేర్చెద రెల్లబాటకుల్ ॥

కం॥ ఎల్లివిగాయక శర్వది
నోల్లాసంబనఁగ బాలు సత్సహరసం
బెల్లెడ జల్లు గొనినగతి
వెల్లడి సేయుదురు వారి వేడ్కలు చుడులన్ ॥ 15

మ॥ తనకు బత్తియుఁ బుష్పముల్ దొరకు నో • తక్కుం
డ్లకు జిక్కునో.

యను చిత్తంబున వేగుజామున నె ని • ప్రదానతఁ బాసి మ
 జ్జనముల్ జేసి తదార్జనార్థము మహా • త్సహంబునో
నెక్కనిం

గొనకొక్కండ్లతిశీఘ్ర మేగుదురునీ • కు గూర్చు శ్రద్ధాత్మలె॥
 శా॥ ఉత్కంఠఁ పటువుల్ దదన్యులును భ • క్తుదేకిత
స్వాంతులె

శీతార్కంబులనొండొరుఁ దెగడుచుఁ శీఘ్రక్రియానై పుణే
 దత్కలంబున భూజసంతతుల కు • త్పాదింతు రుగ్రాఢభా
 స్వత్కాఠిన్యమునక లభించుకళ స • త్పత్రాది కాకృంతన॥

కం॥ తమతమ కొలదులు గుటిగా

సుమములు దళములును జేర్చి • సొగసు మెఱయఁగా
 నెమలుల కోయిలలను మా

ర్గమునను కవ్వించు కొనుచుఁ • గదలుదు రొకట॥ 18

గీ॥ గృహములను జేరి యట సోద • రీమతల్లు

లధికభక్తివిసోద భ • రాత్మలగుచు

వలయుపనుల నిర్వర్తించు • పట్ల వారి

మోలఁ బువ్వులగోలఁ దె • ల్పుదురు వరుస॥

19

సీ॥ మేల్మిబంగరునీట • మెదిపిరో యనహరి

ద్రాచూర్ణ పంక మం • తట నలంది

తటిపివెన్నెలచాలు • లుఱవుఁగా నిడిరినాఁ

దెలుపారుపిండి మ్రు • గ్గులనుదీర్చి

కళలీను రతనముల్ • గట్టించిరో నాఁగఁ
గుంకుమాంకము లందఁ • గూర్చి వ్రాసి
చుక్కలన్నియు నొక్క • చోఁజేర్చినట్టుల
శ్వేతాక్షతల మధ్యఁ • బ్రీతి నిల్పి

గీ॥ దేవతాగారమున నొక్క • తిన్నెపైన
దశదిశలఁగాంతి పుంజముల్ • డళుకుఁగొనఁగ
దివ్యపీఠంబు గారీశు • దిక్కునందుఁ
జేర్చుటలు గాంచి మోదమం • చెఁగఁ బెరుగ॥ 20

సీ॥ నాన్నగామా! మావి • నాయకునకుఁబాల
వెల్లి వేగంబె కా • వింపరాఁరె!
,, మంట
పంబు నిర్మింప శీ • ఘ్రింజెరాఁతె!
,, దోర
ణంబులఁ గూర్ప వై • శంబెరాఁరె!
,, నలం
కారంబుఁజేయ వే • గంజెరాఁతె!

గీ॥ యనుచు బుడబుడ బడిఁబడి • యరిగి పిలిచి
తనకుఁజెలియైన తండ్రి పె • త్తనపువ్వేలుఁ
గొన్నిపబోధింతు రాత్మీయ • జనకు లెందు
నిలచియుండిన బుతుతలు • నెవరు గదుర॥ 21

ఉ॥ చిందులు దొక్కుచున్ దనదు • చేతులదండికరంబుఁ
బూని ము

న్మందట సందశించు సుతు • మద్దులమాటల నాలకించి యా
సందమునొంది కార్యగణ • సంబులమాని గణేశుపూజకు
మందిరము రచించుగరి • మంబునఁ దజ్జనకుండు వేడుకన్ ||

ప॥ పీఠముంచిన ప్రదేశంబుఁ దరియఁజని॥ 23

గీ॥ నాల్గుమూలల కంబముల్ • నాటి నాల్గు
దెసల దట్టంపుటట్టల • నెసకమెసఁగ
ద్వారములఁగట్టి యునశశి • తారకాదు
లందు రంగుకాగితముల • నలరఁజేసి॥

24

ఉ॥ రంగుల కాగితంబులు హే • రంగు వెలంగఁగఁగత్తిరించిన
ర్వాంగములందు దివ్యమగు • సందముగన్నడ మంటపంబునం
దుంగయిసేసి యంచెలుగఁ • దోరణముల్ నెలకొల్పి భక్తిను
ప్పొంగఁగఁ జేయు నాకృతిన • పూర్వకృతి సమకూర్ప
నెంచుచున్ || 25

ఆ॥ వె॥ ఉపరితలమునందు • నుజ్జ్వలగతిఁ బాల

నెల్లినిలిపి దాన • వ్రేలునటుల ।

నందు నందు సుమధ • లాదుల నూల్కొల్పి

సుతుల సుతల మోద • యుతులఁ జేయు॥

26

మ॥ కనువిందున్ బొనరించు మంటపము వే • డ్కన్ దండ్రీ
నిర్మింప ద

త్తనయల్ వత్తియు జందెమక్షతలు శ్రీ • ధ్ధన్ గూర్ప నుం

డ్రంబులున్

దినుబండారము లన్నియున్ జనని భ • క్తి జేయఁగా నీసమ
ర్చనఁగావొందు సమస్త బాలక సమాజంబుల్ విలాసోద్ధతిన్ || 27

ఉ॥ ఆగతి నేనునున్ దిరిగి • యా సుమంబులఁ గోసికూతలన్
మాగి పికాళులన్ గెలిచి నోడులతోఁజని తండ్రిఁ బిల్చినీ
కాగమఫక్తిఁ ఫీరమిడి • యాదరివస్తువులుంచి పూజకున్
దాఁగుడు మూతలాడుఁ మది • ద్వారమునన్ మడినిల్చి
యుండినన్॥ 28

క॥ నీరాకఁ దెలుపుకేకలు!
నీరూపముఁ దోపమోద నీరధిసౌఖ్య
స్ఫారవిలాసుఁడనై నిన్
జేర నెదురు నడచి మొక్కి చిత్తమెలర్పన్॥ 29

వ॥ సోదరాదులం గూడి భక్తిరసా వేశితమనస్కుండనై
నిన్ను దేశించి॥ 30

క॥ స్వాగతమో! గణనాయక!
స్వాగతమో! శ్రీతజనేష్ట • వరదాయక! స
ర్వాగమతత్వద్యోతక
ధీగుణకార్యానుమూల • దిన్య! ముఖీలా!॥ 31

గీ॥ నిండుకళవెండికొండ మే • దండఁగలదా?
యెండవానమెండయి దారి • నెంతలసితొ?
దండిగండఁడు తొలిదొబ్బ • దుండగీడు
సొక్కి మదిసోల దానెంత • సొమ్మసిలెనా?॥ 32

ఉ॥ ఎన్ని దినంబులయ్యె నిను • సీగతిస్వాగతమిచ్చికాంచి నీ
యున్నెడఁజూచిచూచిమది • నుబ్బితతబ్బితతౌచునుంటిమో
యన్న! యెటుల్ మమున్ దలఁప • నైతివిజాగొనరించినాడవీ
పిన్నలమన్ననన్ మదినిఁ బెట్టక పోయితటోయి మిత్రమా

ఉ॥ ఇప్పటికైనవచ్చితిది ♦ మే పదివే లింక లెమ్ముభోజనం
 బెప్పుడు చేసితో జలము ♦ లెప్పుడుగోలితివ్రా! పథశ్రమన్
 నెప్పులె పుట్టెనోమెయి మ ♦ నోగతముల్ వెలిఁబుచ్చవేల నీ
 యొప్పులనించురూపుమది ♦ నుంచినతించుటనీవెఱుంగవే॥

శా॥ తల్లీ! వేగజలంబు బంపుమిటు శ్రీ ♦ ద్ధన్ విఘ్న రాజాం
 ఘ్నిలన్

జల్లంగావలె శిశ్నమైతనరు వ ♦ స్త్రీంబిమ్మి యొత్తన్ వలెన్
 మల్లెల్ గూర్చిన తాళవృంతమిటుతె ♦ మ్మా శ్రాంతికై వీవఁగా
 నుల్లంబం దఖలాంగకంబుల సుగంధోల్లేఖముల్ గూర్పఁగన్॥
 కం॥ శ్రీగంధంబుదిమ్మిటు

వేగమె జందెమ్ముఁ దెమ్ము ♦ విరులసకల సు
 శ్రీగదూర వేయి నామము

లాగమవిధిఁజదివి యితని ♦ నర్చింపవలెన్॥

36

గీ॥ శ్రీగజానన ! రజత్కాది ♦ సేమమెగద!

పార్వతీపరమేశ్వరుల్ ♦ ప్రమథవీరు

లారు మొగముల తమ్ముండు ♦ నలకు బేరుఁ

డుచిత్రసుఖవినోదంబుల ♦ నున్నవారె॥

37

వ॥ అని మధుకర్కాదికంబుల నీకతిధిపూజ నొనర్చి
 దేవతాపీఠంబున నిన్సుఖా సీనుఁజేసి.

గీ॥ పర్వదినమగు నేడు నీ ♦ పండు వనుచుఁ

గనుల పండువగా నిన్నుఁ ♦ గాంతుమనుచు

నిన్నుఁ బూజి పఁ బోత్రముల్ ♦ నియతిఁజేర్చి

సేవసల్పెద మోయయ్య ! ♦ చిత్తగింపు॥

39

కం॥ చేటలను మించుఁ చెవులును

వాటములగు చిన్నికను ల • పారబలఁబున్

నీటునువెలయ దయ నిరా

ఘాటఁబుగ మమ్ము సాకఁ • గదవె గణేశా॥

40

కం॥ తృటికాలమైన నిలువక.

యటునిటు చలియించు తొండ • మాశ్చర్యము ము

చ్చటయును గనఁజేయున్ పం

కట హరణా! దివ్య! సుప్ర • కాశ! గణేశా॥

41

కం॥ మానక మదజలధారలు

వానగఁగురియంగ నలులు • పటచి ముసరివన్

దోనెభవత్కర్ణంబుల

బోనేయును పాపముడుపు • పోల్కిగణేశా?॥

42

కం॥ రజతాద్రి సానువులలో

గజిబిజి యాటలనుఁ బొద్దుఁ • గడుపుచు నిట స

ర్వ జగద్రక్షణ కార్యము

విజయా! మరువకుము సౌఖ్య • విధిని గణేశా॥

43

కం॥ మానససరోవరంబునఁ

బూనికఁబొరలాడి తొండ • ముసఁదామరతూ

డ్లాని పెకలించివేయుచు

మానతిఁగొనవే! యుదార • మతిని గణేశా?॥

44

కం॥ ఏరీతి కార్యమేనియు

నారంభించుటకు మునుపి • యతులితభక్తిన్

జేరి నినుఁబిల్చికొల్వని

ధీరుఁడు గలఁ డొక్కొక్కభువిని • దివిని గణేశా!॥

45

కం॥ వినఁగదవే ! నామనవులఁ

గనఁగదవే ! దీనునన్ను • గరుణ నభయమం

చనఁ గదవే ! నామొక్కులఁ

గొనఁగదవే ! ఘనత నిల్పు • కొనవె గణేశా !॥

46

కం॥ పెద్దన్నతైతగారికిఁముద్దిడిపాల్గుడిచితొండ • మననవ్వలిచక

బద్దుఁగొనసాచిపాపలనద్దటిసర్దితివెతూండ్ల • టంచుగణేశా॥

కం॥ శరణాగతధరణీజన

భరణా ! కరుణారసప్ర • వాహఘనాంతః

కరణా ! విఘ్నాసురసం

హరణా ! భవతరణతగుణ • మయ్యగణేశా॥

48

లయభ్రమణము.

పరిపరిపథములఁ బ్రతిమాలికొనినఁ • బలుకనదే బిగితనమా?

వరరజతగిరిని వసియించెడిసుఖ • పరిచయ మేయొకఘనమా?

కరికరచలనము గతిసీమనమును • కరిముఖనిల్కడఁగనదా?

సరిసరి యనుచరఁసమితికొ గనెదను • సరిసతబోఁ గనుగొన

నెదా ?॥ 49

మత్త॥ శ్రీయుమాకరుణాప్రభుల్లవి • శేషదృక్పరిషేచితా !

కాయజారిమనోనుకూలను • ఖప్రవర్తియశోధనా !

న్యాయశౌర్యవిధిప్రధానని • రంతరాభిరతాత్మకా !

గేయ!సుజనధ్యేయ! శ్రితపరి • కీర్తిసీయమహాద్భుతా !॥

మా లి ని.

ఓమునిసేవితదివ్యపదాంబుజ ! • యోభువనత్రయభారవహః!
యో మహిమాంచితభవ్యచరిత్ర ! మ • హోజ్వలకీర్తివిభాస
హితా !

యోమణిరాజితహైమవిభూషిత ! • యోశ్రీతసంఘమహార్తి
హరా !

యోమహనీయ ! గణేశ ! నమోనమ • యోరిమినామనవిన్వినవే !

అలసగతి॥ కలవనెడి నమ్మకము • కానఁబడదెందున్

కలవొ మహితేవొ పలు • కన్ మనము డిందున్

కల వనుచు నమ్మినినుఁ • గాంక్షభజియింతున్

సులలిత చరిత్ర ! దయఁ • జూడుమి గణేశా ! 52

నాగబంధచం॥

2 8

గ 5 6

సకలజనాయతాకహర • సారకృత్రినమణీయ వాగ్మహీ

3 8 1 ౧

4

శకకవిధీవిపాకగతి • బ్రాతిగ నిన్నెయపారభక్తి సే

7

౨

తకు వయ సోక రాక తగ • దా ! గణభర్త ! విభో ! జయానిలా

౬

౪

తికబరధామ ! సోకుతిరిఁ • దీరిచి మన్ను కళావిభాభరా॥ 53

షరా—1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 = విజయరమయకవి

౧, ౨, 3, ౪, 5, ౬ = గణపతికృతి

నుగంధి॥ వారెవీరు, కారు వీరె • చారు, కారు కారు వా
ర్వీరు లే రటన్న గొప్ప • వేడబంబు సోకుటన్
ధీరయుక్తి నిన్నెరింగి • తీవ్రభక్తిఁ గొల్వఁగా
నేరమైతిమయ్య పైచి • నీ నిజంబుఁ దెల్పవే॥

మాలిని॥ విరుల సరుల బాగుల్ • వేడ్క నొండొంటిపైనన్
గరము దొరయ నీయా • గారమున్ దిద్ది నవ్యాం
కురితపరమ భక్తిన్ • గొల్పెదన్ బూజ దేవా !
కరుణవెలయ మమ్మున్ • గావవే శ్రీగణేశా॥ 55

లయవిభాతి॥ వెన్నెలల గున్నలనఁ జెన్నలరు క్రొన్ననలఁ
బన్నినసరుల్ రుచులఁ గన్నుల నలర్పన్
గొన్ని సుమగుచ్ఛముల సన్నత పరీచుళము
లెన్నఁ గప్పురపు ససికన్న నతిమాత్రన్
మిన్నలయి మానసము నన్నుకొనఁజేయ సర
సోన్నతులఁ జిప్పిలు ర • సాన్నము ఫలాశిన్
మిన్నుదొరలాను సుధ • కన్నఁ గడు హాయినిడఁ
బన్నితిమి ప్రిమఁ గొనుమన్న ! గణనాథా॥ 56

కౌంచ॥ మూగెడి కామక్రోధ వికారంబుల నుడుదుడుకులఁ
జూరిఁగొని వేగం

బాగమంద్యా! ప్రాకృతమాయావృధలణచి కరుణ
నరయగ రావే !

శ్రీగురురూపా! చిత్రకళాభా • సిత సకలభువన
శిఖరితకీర్తి !

శ్రీగణసాధా! చిన్మయరూపా! • శ్రితజనసముదయ
చిరపరిసేవ్యా॥ 57

తరల॥ పౌరుగువాడతిమాత్రమైనవిభూతిహోయఁజెలంగెడున్
ధరణినాకిటు లేమిగల్గఁ గ • తంబదేమి యటంచు త
ద్ధరణమందె చరించి జన్మ ని • రర్థ కం బొనరించెడిన్
సరుడసూయకులోగిశ్రీగణసాధ! చెప్పెడిదేమిఁకన్॥

వసంతతీలక॥ నాకంటెనెందునుగుణప్రియుఁడున్నె యంచున్
లోకంబునెల్ల మది • లోన నదల్చి గర్వ
వ్యాకంపితావ యవుఁ • డై చెడు మానవుండో
లోకైకనాథ! గుణ • లోలుప! గావునన్నున్ 59

ఉ॥ నాకెనురాడెదే? యనుచు; నామతమేమతమంచుమష్టుడై
లోకులతాచి అంపమున • లోగఁగఁ జేయుచు రాజశీవి దు
ర్ధీకుఁ డనుక్షణంబుఁ దన • క్రేవఁజరించెడి మిత్తిఁగానఁడున్
నీకృపఁగాంచఁగోరఁ డవి • నీతిపరుండయి విఘ్న నాయకా!॥

మత్త॥ మానవుండు జగంబు సర్వమ • మానుష ప్రబలస్థితిన్
బూసి, వృద్ధి నెసంగి, కాలము • మూడినన్ జనుచుండుటల్
లోనెఱుంగఁ డెఱింగియున్ సుఖ • లోలుడై స్మరియింపఁ డ
ద్దానలూన ఋజుప్రవర్తనఁ • దద్దయున్ జెడుమీదటన్॥ 61

చం॥ తరువుల నీడ వాహినులదాపునఁ బర్వత కందరంబులన్
దొరికిన లేశమాత్రఁ దన • తోడులతో యుధవాపుకొంచు నెం
దఱు సుఖత్వప్రిఁగాంచరువృథాత్మమఁదుచ్చఁడహీనసంపదో
ద్భరితుఁడెయ్యయ్యఁ బాపములఁ బాల్పడునాశలనోగణాధిపా!॥62

మానిని॥ ఆశల కొక్కడ నిల్కడయేడ? న ♦ సంతములై యతి
మాత్రములై

పాశములై యభిమాత్నములై బహుభంగులమూఢజనప్రతతి
శ్రీశునకు బరమేశునకు బెడ ♦ జేసి నిరంతర మాత్మకళా
నాశనమునానరించుతదుగ్రమణించిగణేశ! ననుగనవే?॥ 63

ఉ॥ కాంతికిఁ దూఁగి నల్గడలఁ ♦ గందువచోకడదూఁకి దీపికా
క్రాంతి గమించి తచ్చిఖలఁ ♦ గాలినతెక్కలఁ గూలిచిత్తవి
భ్రాంతిఁ బిప్పిలికాక్రమణఁ ♦ బాల్పడు పుర్వనస్త్రివిలాసవి
క్రాంతికిలోఁగియాతనలఁ ♦ గందునరుండుగణేశ! మూర్ఖుడై॥ 64

తన్ని॥ ఘోరధనాశా కుటిలమనమున ♦ గుర్వవిపుత్రకుండని
గనబోకే

వీరతనడ్డంబగు పెరిమచుజా వేగమద్రుచుటకయిప్రియతించుక
క్రూరుడనార్యుం డగునరుఁ; డెవఁడు ♦ గొంచుజనండుక
తృణమును వెంట

సారతరంబా నుపనిషదవని ♦ సాకుమినన్తణపతి! దయామూఱు
చం॥ ప్రితిఫల మింతగోరకప్రిఁపంచమనన్ ♦ నిరతంబుధర్మసం
గతిఁజరియించు భాస్కరుని ♦ కంధరసంతతిఁ దేనెటీగలన్
సతతముఁజూచుచుండియును ♦ సత్పథమున్ వరియింపకుండుదు
ర్మతియిహలోక సౌఖ్యమును ♦ రంగినరుండుగణేశ! మందుడై॥

ఉ॥ సృష్టిసమస్తముందమకు ♦ సేవ్యమటంచుదలంచిమానవుల్
గష్టము లొందువారిని ను ♦ ఖంబుననిల్పయతించుచున్ మదిన్
దుష్టి నహించిసేతకు బ ♦ దుల్ దలపోయక స్వీయకార్యము
తక్కువ మటంచు నెంచకచ ♦ రింపవలెగదశ్రీగణేశ్వరా 67

చం॥ సుమముల తావులకె పతకు • చుక విసువొందకనాడు
నాటికి

విమలమధుద్రవముఁ దన • వీటనమర్చుచుఁ బెంపుఁజేసి పు
న్నమచనఁ ద్రాన నొననుచు • నమ్మి మధువ్రతశీలి నిల్వని
త్యముఁదిటివేచి తేనియనఁహా! గ్రహియింపఁదలంతుమానవుల్
ఉ॥ పాయవువర్షముకొదమకు • బాసటఁగాఁగరసంబులకొనగఁ
పాయముగకొగ్గహించిబహు • భంగులకొమ్మలురెమ్మలాకులుం
గాయలుఁ బూచి కాచితరు • కాండములన్యహితాప్తినుండగా
మాయురె! మానవుల్ గరుణ • మాలివెసకొనరికింతుకూర్చులై

చం॥ అడవులఁగొండలకొగసపు • నాకలిఁదీలఁగమేసి నాగులకొ
మడుగుల డప్పివ్రాఁబొదల • మాటున నెచ్చటనే న్వసించియే
గుడుకొనరింపరాక పరిశోషమునకొజరి • యింను జీవులకొ,
విడక వినోదమంచుప్పధి • వికజనముల్ వధియింతురద్దిరా! 70

కం॥ కామము గ్రోధము లోభము

వ్యామోహము మదము మత్స • రాధినతనాఁ

గామలయు శత్రులార్దురు

నేమానిసి నైన నేర్చుటేది నిజముకదా ॥

71

చం॥ శమదమసత్యశౌచములు • శాస్త్రపరిశ్రమసత్తపంబును
తమగురు భక్తియధ్యయన • తత్పరభావము బ్రహ్మచర్యముకొ
విమలఋజుప్రవర్తన ని • వేకమొసంగి త్రితార్తి సంఘముకొ
మమతనుబోవవయ్యగణఁ నాయక! శాత్రవవట్కుమాటఁగకొ

* దండకము || *

మల్లెలు మొల్లెలు మంచినంపెంగలు బంతిచా
 మంతులు బండిగుర్వేందలు జాజులు గోజులు జానుగే
 దంగులు బూగపున్నాగము బుష్పితాశోకముల్ బొన్నలు
 మున్నుగా నెన్నగా మిన్నలొచిల్పుష్పాగముల్ జేరులై బారు
 లైగుండ్రలై సోగలై మదుసులై పొదరులై యర్ధచంద్రం
 బులైయంకలై వంకలై వరుసలై తలుచులై హనువులై
 మురువులై పొల్పుల గొల్పుచు బొల్చి యువ్వెత్తుగా
 దావులం దెల్లెడ దావులం జల్లుచు వెండికొండ జగా
 నిండుగా నుండగా నందునెత్తమ్మునం దుండి బల్లారలా శంక
 రశ్రీజటాజూటనిర్యన్మహాగాంగబిందుప్రచారప్రభూత ప్రవా
 హంబుల బుట్టి నల్లిక్కులం బారి యాపూవుటీరంబుల
 జారుకాసారవారంబులై మీఱ నవ్వారి సవ్వారిగాఁబద్మపండం
 బులు గర్వతండంబులు సొంపుపెంపుల్ నివాళింప నగైరి
 కానన్యసారభ్యతాపూర్తి నందందు చిందాడు నగ్గాలికందుల్
 మనోహరసంచారముల్ మీఱఁబర్వంబులై సర్వజీవాళిక
 గాత్రపర్వంబులై సౌఖ్యము గూర్పనప్పర్వతోర్వీసముదూభ
 త భూజాళిపై నిర్ధనందోహముల్ జేచ్చుచు గూడుల
 గట్టు నీడోద్భవాకుంచిత ధ్వానముల్, గ్రోన్ననల్ మున్నెగై
 కొన్న గర్వంబున మిన్నునంబారుపుల్లున్ని కారంబున దన్న
 వెన్నంటి గగ్గోలుగాఁబోరు పక్షింద్రసందోహపుంఖాను పుంఖి
 భవత్సంకులారావముల్ దూరదూరంబు నందేరయం బొప్ప
 నాహారముం దెచ్చువైహాయశోక్తుల్ జెవింబాఱ బోతంబు

లుత్కంఠమై నక్కులాయంబులన్ వీడిపోదూఁగ యత్నించు
 చున్ తెక్కులల్లార్చుచున్ జూచువుల్ జూపి సంతోషముప్పొంగ
 గఁగాఁజేయు నవ్యక్తమూఁధుర్యతాలాపముల్, గీరముల్ శారి
 కల్ భూరుహగ్రంబులన్ జేరి యొడొంటికీ మీఱ నుంకిచు
 చున్ సద్విజ్రేష్టులిం దాగమస్ఫుర్ధ సిద్ధాంతమున్ బూర్వపక్షం
 బనంగాఁబ్రదర్శిం చెడిక నాఁగ, నౌత్సుకముల్ రేఁగతాపాడు
 చర్చల్ పికం బోపిక గింశుకాశోక శాఖామలన్ నిచ్చుచున్
 సారెకున్ దీకన్ వార కుద్వృత్తి గావించు కోకోనినాదం
 బులుంగూడి సాపూర్ణ రాగానులాప బులై హాయిఁజేకూర్ప
 నక్కొండఁ బెన్గోనలన్ గానలన్ స్వేచ్ఛఁ బెల్లార్చు హర్యక్ష మ
 త్తేభశార్దుల ముఖ్యాఖిలారణ్యసత్వాశియాద్వుల్ మృదంగా
 దివావిద్యమాపంబునన్ శోత్రితృపర్వంబు నొందింప నందందు
 బల్ చిత్రవర్ణంబులన్ జిత్రపక్షంబు లుదేకతన్ నాట్య మా
 డంగఁ దత్తద్విశేషంబులం దిందిరియంబుల్ గిరియా భావమున్
 బొంది నిస్తబ్ధతన్ జెంద సిద్ధినుబుద్ధిసమేతుండవై మానసాంభో
 విహారేచ్ఛకున్ దోహదంబైన తద్దానవారాశిపర్వంబులన్ మైగ
 గుర్పారగా హాళిగా లోకసంరక్షణాక్షీణదీక్షాతిదక్షంబులౌ
 నీక్షణద్వంద్వనిర్వద్దయావీక్షణంబుల్ దయాసత్యశౌచాది సద్ధ
 ర్మ సంచారబద్ధాత్ములం దెప్పుడున్ దివ్యసాధాంబు సంచార
 మై వారలన్ నిత్యసౌఖ్యప్రచారంబొనంగూర్చులోకంబులన్
 జేర్చుచున్ జేర్చుచున్ నైజసౌమ్యత్వ మాచాయఁజూపించి
 వేరొక్కచో దుష్టులై కామమోహాదిషడ్వర్గ మంత్రంబులన్
 యంత్రితాగంభులై యాత్రిశూలంబనన్ బేర్చునయ్యావణత్రైక

సాభీలఘోరప్రయోగః బులఁ బద్ధజిజ్ఞాసువుల్ గాఁ బ్రవర్తించు
 చుఁ మంచియుఁ జెడ్డయుఁ బుణ్యముఁ బాపముఁ బోల్చు
 నోర్పుదఁగాలేక ప్రారబ్ధకార్యాను కూలంబుకై సత్పథంబై
 ననుఁ దుష్పథంబైననుఁ గొంకులే కెన్నియో ఘోరకృత్యం
 బులఁ జేయు నుర్మార్గులఁ రాగవాధీరులుంగాఁగ నైజాతి
 రాక్షత్యముఁ జూపు నీశక్తియెన్నంగ మున్నెందఱో దేవతల్
 రాక్షసుల్ మాసవుల్ నాగు వీరే! యుష్మత్ప్రభావంబు భావం
 బునఁ గన్న వారెల్లఱుఁ బూని సంపూర్ణతఁ జూపరే దాస
 దాసానుదాసుండ నేనెంత నానేర్చుదీవిఁ నినుఁ గొంతగీర్తిం
 చితిఁ దేసఁ రావే! ననుంగావవే! గట్టురాకట్టిబల్ముద్దుకట్టి!
 జగజ్జెట్టి! కైలాసవానా! గణేశా! నమస్తే పునస్తేనమః

కం॥ కొండంత దేవరకుఁగాఁ

గొండంతటి పత్తినొసఁగు • కోర్కెయలవికిఁ

మొండగు నెఁకొకపోగే

నిండగుగతి దలఁచికొనుమి • నీవీపూజఁ॥

74

గీ॥ ఎలక మన్ననిపై స్వారి • సలుపువాఁడ!

కుడుము లుండ్రాళ్ళు మదిమెచ్చు • గుజ్జితేడ!

కరుణ పరములొసంగెడు • కలిమికాఁడ!

చలువఁగలవాఁడ! మాఁగూర్చు • సంగడిఁడ!॥

75

ఉ॥ మల్లెలో? మొల్లలో? మణులో? • మూలతులో? విరిజూబులో?

రుచుల్

జల్లెడిమంచి సంపెగలో? • చల్లని పొన్నలో? కల్వలో మరం

దోల్ల సితాబ్జసంచయము • లో? నవ కేతకులో? సతంబు నీ
యుల్ల మునచ్చినట్టి పువు • లో సుగుణాభరణా! గణాధిపా! || 76
ఉ॥ ఏనుఁగుమోము వాడవని • యెబ్బరికంపునుడుల్ వచింతు నీ
మేనది యెట్టిదో తెలిసి • మేల్లనఁ జాలరు ముండ్లు బెండ్లు నీ
పై నిడుమండ్రు శెచ్చిటిమి • పత్తులఁ బెద్దలమాటఁ దోయలే
కోనవనీతకోమలమ • హోజ్వలదేహ! యనుగ్రహింపవే || 77
శా॥ తీండ్రిల్ గల్గినచిత్తముల్ విమలభ • క్తికానిల్పి నిన్దొల్పి నీ
కుండ్రంబుల్ గడుఁ బ్రీతియాకాటవిని యా • నో? యంచుఁ
జేయించియో

తండ్రీ! నీదెస నుంచినారము దయా • తాత్పర్యతఁ జేరి మా
తండ్రీక బోలిపరిగహింపఁగదె! భ • క్తప్రేమసార్థంబుఁగన్ || 78
కం॥ ఆకొని యుంటివి నెమ్మదిఁ

గైకొనుమీ పాయసంబు • గారెలు బూరెల్
నీకయి మాయమ్ముడిస

యాకుడుములు మొదలు సకల • హితవస్తువులున్ || 79

కం॥ మాయుంటి యల్లుడవుకా

వోయయ్యా! నీకునిచట • నొరు లెవ్వరు లే
రీయెడ వెనుదీయఁగ నే

లా! యటపడి యారగింపు • మా దయమీఱన్ || 80

కం॥ నిక్కఁపునిత్తుండ మనపై

మక్కువగలవాఁడు బోస • మఱగినవాఁడి

ట్లక్కజ పడియెడు నిప్పుడో

యక్కా! యొకపాట హాము • నతిని కొసఁగవే || 81

ఉ॥ వక్కలుకప్పురంబులులవంగములున్ మృగవాభియేలకుల్
జిక్కని గవ్వసున్నమును • జెన్నగు కుంకుమపువ్వు జాతులున్
జిక్కనియాకులున్ రుచుల • జానగు కొబ్బరిగూర్చి వీడియం
బిక్కరుణాపరాత్మునకు • సీవలెతమ్మడ తెమ్ముగొబ్బినన్ ॥82

ఆ॥ వె॥ పలుపుఁ బఱచి శుభ్ర • వస్త్ర మాపై సాచి
తలగడయును మంచి • తాళవృంత
మనువుపఱచి పక్క • యామంచముం దుంచు
మమ్మ! సేదఁదేరు • నం దితండు॥

83

కం॥ ఆయన శయనించినతఱి

నాయనఘు ప్రసాదసేవ • నందలు భక్తిన్
జేయుఁడు వేగమె యఘములఁ

బాయఁగవలె నవల నతని • నాగ్గుంభనలన్॥

84

కం॥ విసరెద పాదములొత్తెద

నసురుసురయి వచ్చినాడ • నంగములెల్లన్
బసచెడెనె నిదురఁగొనుమో

యసమానయశఃప్రభా • సహాయ! గణేశా!॥

85

ఇది శ్రీ భారద్వాజసగోత్ర భువనగిరికుల

పవిత్ర కృష్ణాదక్షిణవిభాసి గర్తృపట్టణ

నివాసి సుజనవరవిధేయ విజయ

రామ నామధేయ ప్రణీతం

బగు శ్రీగణేశ్వరీయమందు

ద్వితీయాశ్వాసము.

—* శ్రీ గణేశ్వరీయము *—

తృతీయాశ్వాసముః

కం॥ శ్రీగిరిజామాహేశ్వర
వాగర్థద్యోతకప్రభాగర్భితకా
ర్యా! గౌరనసంఘాచా
ర్యా! గుణమణిగణవిభాస • హయ! గణేశా ॥

1

కం॥ అని వీణీయమైనాడుడి
మనపూర్వభవంపుబుణ్య • మహిమ మనగృహం
బున కేతెంచె నితం డీ
యనుగ్రహము నిల్పువెరపు • నరయుటమేలౌ ॥

2

ఆ॥ వె॥ నిదుర లేచినాడు • నీరముల్ గొనిరండు
పచ్చకప్పురంపు • బలుకు లునిచి
పనుల నెల్ల వదలి • భక్తి రం డిటు మన
సంశయములఁ దీర్చి • సామ సతఁడు ॥

3

కం॥ అయ్యా! యవధానతమై
నియ్యెడఁజేరితిమి తెలియ • కే మడిగెడుచో
నెయ్యము తియ్యనిపల్కుల
వియ్యము సేయంగఁ దెల్ప • వే కథ లెల్ల ॥

4

గీ॥ పర్వముల దేవపూజలే • ర్పరచు పెద్ద
లేలొకో? మానవైక హే • త్వాళినుడువ

సకలశక్తిమయుండగు శౌరి లోక

కర్మబంధజాలములఁ • గట్టువడునె? ||

5

చం॥ సకలగణాధిపత్యమున • సాంబుఁడునిన్నభిషక్తుఁజేయుటల్
బ్రకటితమై తదాది గురు • భక్తి నినుఁ దనియించిగాని యా
స్తికులు శుభంబుసేయమిప్ర • సిద్ధపు కట్టడియయ్యె సేవక
ప్రకరనివేదితాఖిలము • భవ్యకృపఁ గొనుచుంటి వీవును॥ 6

ఉ॥ ఆమెయి నొక్కనాడు భువ • నాళుల భక్తపరంపరల్ గురు
స్వామివటంచు నెంచి తమ • శక్తికొలఁదిగ సేవఁజేసి నీ
కామెతలీయఁబ్రేమ నవి యన్నియుఁగైకొని కోర్కెలిచ్చినీ
గీమునకేగి శంకరుని • క్రేవను సాగిలిమ్మిక్క-నెంచుచు॥ 7

చం॥ హర!హర!యంచుబోరగిలి•నంతనెలంబమహాదరంబుచే
కరములు భూమిమోపినను • గాళ్ళు వియద్గతి నందఁజూచి త
చ్చరణములఁ ధరఁ నిగుడఁ • జాపినఁజేతులు పైకిలేవఁ
బ్బరమున దండవత్ప్రణతి • బాటె నీవటనూగు చుండఁగ॥ 8

కం॥ ఈనీయత్నముఁగని గౌ

రీనాథజటాపటోప • రిస్థితచంద్రుం

డాన విడి షోడశకళల్

బూని పెలుచ నవ్వెనంట • మోటుఁదనమున॥

9

గీ॥ రాజ దృష్టి విషాదృష్టి

యోజఁదగుల సీదుకడుపుబ్బితప్తచా • నీయనోళ్ళ

మన పగిలెనంట యుండ్రంబు • లన్ని దెసల

బంతులనగంతులిడుచు వె • ల్పలికిదొరల॥

10

ఉ॥ పార్వతిదానిఁగన్గొనియఁ పాయమువాటిలెఁగార్వమేమి! యా!
యోర్వఁగలేని చందురుడఁ యోగ్యపుసేతనొనర్చెనయ్యయో!
సర్వముఁ గూలినట్టుల వి • షాదము పుట్టెమనంబు నందు నీ
దుర్విధి నాపవే శివ! వి • ధుండట గర్వమడంగికుంగగన్ ॥ 11

చ॥ బ్రతుకునొలేదొపేడు పసి • బాలకుఁడేయనుమాటలేకను
స్థితఁగనుచుంటిరే నుదియు • చిత్రమే! వెక్కసమయ్యేనేమినా
నుతుఁడిటమీకునాసవతి • నుద్దులుమీతలకెక్కనొక్కొ! హా!
అతిసుకుమారుఁడితఁ డిటు • లయ్యెనికన్ గతియెట్టులోకదే 12.

గీ॥ అనుచు మీతల్లి దురప్లిల్లి • యడలుచుండ

నశ్వినీదేవతలచేత • హరుడు నీదు

బొజ్జ నాగాళిగట్టించి • మోదమొసగె

నంట కుడుముల నీబొజ్జ • నదిమిపెట్టి ॥

ఉ॥ శ్రాంతి చెలంగ నీవల నిశాచగు మీదను కోధమూనిక
ల్పాంతకరోగ్రబాడబమ • హర్షులబోలెడు మృజ్జరీచికల్
వితగ వాని సత్కళల • వీసము వీసముగా హరింప ను
తాకింతదముండవై తినట • కల్వలమిండఁడుకందికుంద గన్ ॥

ఉ॥ అంతటఁబోక రోషదహనార్చులచిత్తము నందురేగసి
గ్గింతయు లేకనీచునొక • యెమ్మెలకాడ వటంచునవ్వి తే
కంతు విరోధియాదలస • గంబొకప్రాపము నంతమాత్రినీ
కింతటి తుగ్లై గర్వమదియేద శపించెదఁ • గాచికొమ్మికన్ ॥ 15

వ॥ అట్లుకోపాద్రేకంబున నీవనునప్పుడు॥ 16

శా! ఓహూ! యేమనవచ్చు? దావకమహాహుంకారకోపానల
వ్యాహరంబులకుల్కి “భో”రనుచునత్యంతంబువాపోవుచున్

నీహారోపమచిత్తయై శివజటా • నీకంబులన్ గంగయు
త్సాహం బేదవడంకెనాత్మజుఁడు • యత్సంగంబునన్ దొట్రిలన్ ||

వ|| ఆట్టియెడ నగ్గంగాపుత్రునుద్దేశించి|| 81

ఉ|| సిగ్గిలకేల నిచ్చెద వి • నీకనరాదిక నీమొగంబునీ
యెగ్గున కెక్కు శిక్షయిది • యేతగుఁబొమ్మిక మీదమూర్ఖతన్
బెగ్గిలకే నినుగనిన • వీరిడి కందును నిందు నెందునున్
లగ్గుఁగానతందెపుడి • లన్ గడు నిందలనొంది కుందుతన్ || 19

శం|| అనిశాపంబిచ్చితివట

విని దానికి నడచి భీతి • వెనుకొనువడకున్

గనిచందుఁడుమొగమెటుచెల్లెన్

నీదరిజేరిస్తాత్ర • లీలలనిన్నున్ || 20

మ|| కడుదీనుండయివేడజాలిపడిరా • కాచంద్రమా! యేలఁదొ
క్కుడు పాటొందెదవోడకోడకుముఖ • క్తుల్ నేడుపర్వంబుఁగా
గడుభక్తిన్ బ్రతివత్సరంబునను సు • కల్పించి పూజింపకే
జడులై నిగన జెల్లు, శాపమతినివృత్తనన్నుఁ గీర్తిచినన్ || 21

శా|| చంద్రదాలోక నదోష ముండదనుచున్ • శాపంపు

కాఠిన్యమున్

సాంద్రంపున్ దయఁదేల్చినాడవటవి • శ్వాసంబుసద్భక్తియున్
రుంద్రంబొగతి గొట్టిభక్తులిల స • ద్దోషత్వమున్ జెంది గా
రీంద్రైక్యంబున ముక్తులెరట నిజం • బే? పార్వతీపుత్ర కా! || 22

చం|| అదినిజమో యసత్యమొకొ • యావలఁ దెల్పెదలెమ్ము
నివటుల్

సదయుడవై యనుజ్ఞుడ • సర్వజగత్పరిరంభశీలియా

ముదలయమోఘమై శశికిఁ మోద మొసంగఁగఁ బర్వమందుని
జదివెడివారికోర్కులిడి • సాకనుఁజాలెనటంచు ధీవరుల్ || 23

కం॥ ఆపర్వము భాద్రపద

శ్రీపుణ్యచతుర్థి యనుచుఁజెప్పుదురు బుధుల్

ద్వాపరమున నినుమరచి ని

శాపతిఁగని నిందనుందె • శౌరియునహహః!!

24

వ॥ అయ్యది పెద్దలపలన నెఱింగిన తెఱంగున విన్నవిం
చెద నవధరింపుము!

25

కం॥ శ్రీకరమై సంపదలకు

నాకఁగమైవర్ణ విధిహి • తాచారకళా |

నీకాను రాగజనశో

భాకరమైద్వారకాఖ్య • పట్టణ మలరు॥

26

ఉ॥ కట్టని కోటయై సిరుఁ • కల్పకమైవరకానుధేనువై

చెట్టలఁదోలు సాధబహు • శ్రీకరకోమల గంధవాహమై

పుట్టుకఁ దొట్టివీరయదు • పుంగవధీబలరక్ష దేలు న

శుట్టణ మొప్పు శౌర్యవిభ • వప్రతిపాదకమైశుభాంకమై

27

వ॥ అందు ॥

సీ॥ ఆద్యంత శూన్యుడై • యఖిలమూర్తులకుఁదా,

నాదియైవెలుఁగొందు • సతఁడితండె

శేషాహిశయ్యల • క్షీమనశ్చోరుడై

యలలనుయ్యెలలూఁగు • సతఁడితండె

భక్తియోగాధీన • భవ్యాత్ముడైసదా

శ్రితజనంబులనోము • సతఁ డితండె

దుష్టనిగ్రహమహా • నిష్టనుస్థితుడై ద

శావతారములొందు • సతఃడితండె

గీ॥ యనుచుఁ బదునాల్గు భువనంబు • లందు వెలయు

వాకునుతియింప సంఖద్వి • హరియగుచు

బలునితోఁగూడి యదువంశ • భవ్యుడలరుఁ

గృష్ణుడలభుక్మిణీభామ కెలనఁగొలువ ॥

29

మ॥ ఒకనాడందొక పూవుదోటమణిచి • తోద్యస్తహాసాధభా

షికమా చంద్రశిలాతలంబున విపం • చీనాదసాయజ్య దీ

పకతకా రుక్మిణిశ్రోత పర్వమొనరిం • పగ్గాడ్పుకుట్టించు వే

డుకనల్లలన వీచియాడఁ బువ్రుబో • డుల్ జేరినేవింపఁగన్ ॥ 30

కం॥ ఎలదోట పూబెడంగుల

సలలిత సంగీత సరస • సౌఖ్యాంబువులన్

పులకాంకిత తనుడైహరి

వెలసి వినోదాబ్ధినీడు • వేడుక నుండన్ ॥

31

ఉ॥ తమ్ములనాటి కూర్మముల • దాటియనంటుల సోక్మిసైకతా

భమ్ములఁ దూకిసారస శు • భప్రతిభామునుకెత్తి కొండనె

త్తమ్ములమీటికృష్ణుకను • దమ్ములచూపుహఠాద్గతిరుచుల్

జిమ్మెడు మిణ్ణరన్ వెలుగు • చెంతవసిం చెఁగడు స్థిరంబుఁగన్ ॥

చం॥ మిణుకుమిణుక్కునన్ దిరుగు • మిణ్ణరు పుర్వనందోచిమింటివ

ర్తనమును వీడరిక్కయనఁ • దప్పని కాంతిఁజెలంగి శుక్రుఁడో

వనజజుఁడో యినుండో యనఁ • భాస్వరమై తదనేకకోటివ

ర్ధనతనుదగ్రమై వెలయు • తద్ధనకాంతి నిమిలితాక్షుడై ॥

కం॥ తనవారలు దిగ్భ్రమతఁ
గొనినోలనిదేమి వేల్గొ • కోయనుచిత్తం
బునఁగొంతనిల్చి తుదకుఁ
గనెసత్తాఁజిన్నణిప్ర • కాశేరబనుచుఁ॥

34

కం॥ అంతఁజెంతల, పట్టణ
మంతట నివసించువార • లద్భుతరస వి
భ్రాంతులయి మంతనంబులు
గంతులిడఁ గృష్ణుడెసకు • గదలిరి గుములై॥

35

శా॥ ఓయీ! మాధవ! యెచ్చటఁ సలిచి త • య్యోవేగరావేల? నీ
చాయఁ నిక్కుటమైనకాంతి సకలా • శాభేదముల్ గప్పిమా
కేయూహల్ బొడసూపనీదకటరా • వేబ్రోవ వేమమ్ముని
ష్టాయుద్యానముపోవు నెంచు? విడవ • య్యాకేళియుఁ బాలియుఁ॥

సీ॥ గంటిమయ్యా ! వియ • ద్దంగాప్రవాహంబు
ధరణి కవతరించు • సరణిదోఁపఁ
గంటిమయ్యా ! తటి • ద్ధ్వనకాంతి పుంజముల్
స్థిరయుక్తిధరఁజేరు • సరళిదోఁపఁ
గంటిమయ్యా ! చంద్ర • కాంతి సహస్రముల్
సరిమీటి ధరఁజేరు • సరణిదోఁపఁ
గంటిమయ్యా ! ప్రభా • కరకోటితేజముల్
జతఁగూడి ధరజేరు • సరణిదోఁపఁ

గీ॥ మింటి టిక్కలన్నియు వన్ని • మిత్రమండ
లమ్ములండ్రవి యటుచేరి • గ్రుమ్మరెడినె

యాకసంబనుతెరఁజిమ్మ ♦ నవలనుండు

చండతరదివ్యసత్ప్రభా ♦ జాలమేమొ॥

37

మ॥ కనుమీ! దీనినిజంబునారయుమిమా ♦ కస్తీనివారింపుమీ
యినుఁడో! పావకుఁడో! మహేంద్రుఁడొకా! వా ♦ ణీశుండా
యీశుండాకో

ఘనమాయాపరుఁడై సరక్కసుఁడో! లో ♦ కధ్వంసకృద్భూతమో
యనుమానించెదవేల? నొచ్చెదము కృ ♦ ష్ణా! సుంత
జాగై నచోక॥ 38

తే॥ గీ॥ అనుచు నంధుల క్రియద్రమ్మ ♦ లాఘవారి

మొట్టలాల్పించి యభయంపు ♦ ముదల యొసఁగి

యతఁడు సత్తాజియంచు నా ♦ యద్భుతంపు

వెలుఁగురవిదత్తమణి దంచు ♦ దెలియఁబలికి॥ 39

ఉ॥ వారల భీతి ♦ వాపిధృతి ♦ వంతుల జేసియదూర్వహుండుదు
ర్వారమణీమరీచికల ♦ రమ్యత కద్భుత పుండుచుండఁద
ర్గారవకాంతిఁ దన్నొక య ♦ ఖండమణీమయ విగ్రహంబటం
చూరక చూపరుల్ గన య ♦ ధోచితవృత్తిఁ దదంతికస్థలిక 40

వ॥ చేరి, సత్తాజి తనువాఁడు, తనసూర్యోపాస నాక్రమం
బును, కృపాశుఁడై నభోమణి తన కయ్యనర్ఘ్యమణి నొసంగు
టయు, బ్రతిదినంబు నధికతరమగు హేమంబుఁగురియు తన్నుణి
ప్రభావంబును, తత్పూజాపయుక్తంబగు రాజ్యంబు నిరామ
యాది సౌఖ్యంబులఁ జెలంగఁ గల్గుటయు మొదలుఁగాఁగల
సర్వవిషయంబులు నమ్ముకుందునకున్ వినిపించిన నగ్గోపాలుం
డభూభాపాలుని యద్వితీయ సూర్యోపాస్తి నగ్గింపుచు నమ్మణిం

బదింబది గనుంగొనుచు యాదవ విభుండగు ముగ్రసేనుకొర
 కద్దానిం బడయువాడై సత్తాజిత్తు నడిగిననంబుల కాతండియ్య
 కొనండయ్యె. అది యట్టిదకాదె ? యవల్లనక రేలనక, గ్రీష్మ
 వర్షాది బుతుధర్మబులకుం జలింపక, తదేకవిష్ట ననేకవత్సరం
 బులు కడుంగడు శ్రమింపడి గడించిన యర్ధంబు విడువనెట్టి
 జడదారికై న మనస్కరించునా! అంతట సముచిత ప్రకారం
 బులనా సత్తాజిత్తుననిపి, యధేచ్ఛా విహారంబుల నాకుక్మణీ
 మనోహరగుడు విహరించుచుండె. అట్లు సత్తాజిత్తు ముకుం
 గునీహ్మని నిజవాసంబుకరిగిదివకనోపదిష్టమార్గంబున నమ్మణి
 నర్చించుచు సంపన్నుండై సుఖంబుండె. అంత నొక్కనాడతని
 తమ్ముండగు ప్రసేచుండు కౌతుకావేశితమానసుండై యమ్మ
 ణినటుతందాల్చిమృగయావినోదభరంబు మెయినాట వికసమూ
 హంబులం దవిలి మహాజవసత్వయుతంబగునశ్వరాజంబు నధిగ
 మించి తదధికతరవేగంబునం దోడివారలవీడి మహారణ్యమధ్యం
 బున నరుగుచుండ దేదీప్యమానంబుగ నాతని కంఠంబు దాపు
 నం బ్రకాశించు నమ్మణింగని యపూర్వ కళావిశేషం బగు
 నామిషంబను తలంపున నొక్కహర్యక్షంబు గుభాలునఁ బొద
 లమాటునఁ బొంచి యాప్రశేనుపయిం దుమికి యశ్వసమేతు
 నాతనింబొరిఁ గొని యమ్మణిం బంటనిరికించుకుని యెందేనరు
 గుచుండె. అక్కలంబునఁ దదంతికంబున విహరించుచుండిన
 జాంబవంతుఁ డమ్మగరాజంబు దెసంబరికించి తదాస్యంబున
 నత్యంత తేజోవాయంబగు వెల్గునమ్మిమ్మిట్టలఁగొల్పు నమ్మణిం
 గాంచి తనపుత్తునకుం గెలీకందకంబుగ నుపయోగించు నను

తలంపున నక్కేసరి నోపరిలంజేసి యమ్మణిం గొంపోయి తన
కుమారుని తొట్టియయందుం గందుకంబుగ వేలాడంగట్టి
యునిచె. అమ్మణియు దై నందినసమారాధనంబు బుడిపోయిన
కతంబున నువర్ణంబుగఁటియు టుడిగి తొల్లి టికాంతి యంతయుం
దటుగఁ గేవలామూల్య మణివడుపున దర్శనీయంబై యుండె
నంతనచ్చటఁ బ్రసేనుజాడఁ గానగ యాతని హరిహరియుంచుట
చూచాయగ నెఱింగి యయ్యది యదుప్రవరుని కృత్యంబుగం
దలపోపి ప్రసేనుఁడేగిననాడనందనందనుండును వేటసాటించుట
నిరూపించుకొని చింతాశాంతి హృదంతరుండై సత్తాజిత్తు
మనంబున నిట్లని వితర్కించె॥

శా॥ అన్నా! వెన్నుఁడు వెన్నుఁడన్న బరమా • త్రైక్యస్వభా
వృందుఁగా

నెన్నం జొచ్చితి నిట్టిఘాతుకుఁడుగా • హీనుండుగా నాత్మలో
మున్నేతోవకపోయె ఘోరతరమా • మోసంబువాటిల్లె జెం
తన్నాదిక్కెవ రాతఁ డెట్టిపనికై • సకల బూసువాఁడేకదా 42

శా॥ ఏమే! మానసమా! దురూహగొనెదా • యీశప్రభుం
డార్యుఁడు

ద్దానుక్రూరమహానుకాంతకుఁడు భ • క్తస్వాంతసంనాసి, య
స్తోమన్యాయపథంబు వీడి, హరి యీ • తోవక జనక గల్లున
నామందప్రభ, నాదుపూర్వకృతియే • నాకీగతుల్ దెచ్చెఁబో॥

కం॥ నాజీవితంపు ఫలమున్

నాజీవనదాత నాదు • నానెపు గుఱుమున్

నాజవము బలము నామణి

నాజయమున్ బోయెఁబోవు † నాప్రాణంబుల్ ||

43

వ॥ అని వగచు నెడ॥

44

కం॥ అనుజని బలవస్త్మతిలో

నెనసిన శోకంబు చిత్త † మెరియింపఁ దపో

ఘనతన్ దినమణి యొసఁగిన

మణిపో కాతని మనంబు † మఱియుం గలఁచెన్ ||

45

తే॥ గీ॥ అపగతస్థైర్యుడై యాతఁ డంత నింతఁ

బ్రచురపఱుపంగసాగె న † వ్వార్త వీట

వింటిరే ధర్మపరులార † వీతధర్ముఁ

డగుచునారిచేసిపట్టి కా † ర్యంపుటగడు॥

సీ॥ పంచేంద్రియసుఖాను † భవముజ్జగించు త

పశ్చర్యనాబడ్డ † పాల్లెఱుగఁడొ

కష్టతరావాప్త † గౌరవఫలవియో గము

జీవనిర్బంధ † కముగఁ గనఁడొ

అర్చితంబై సమ † స్తానోగ్యము లొసంగు

మణి గొప్పదన మోప్పు † మంచి తేదొ

తత్ప్రభావప్రాప్త † ధనధాన్యసంయుతా

స్మచ్ఛోభఁజూచి స † చ్ఛుతినిఁ గొనఁడొ॥ 47

తే॥ గీ॥ పరిధనాపహారంబును † బరజిఘాన

బరమదుర్మార్గకృతు లంచు † నరయతేడొ

యతని ధర్మసంస్థాపన † మిదియెయొక్క

ద్వార కాభవ్యవేగర వా † స్తప్రయలార॥

48

తే॥ గీ॥ అనుచు దొంతర దొంతర • లంచెలంచె
 లగుచు నుప్పొగు కోపశో • కాభిహతులఁ
 టములదర మనోగతిఁ • గాళ్ళు తొట్టు
 పడఁగ హరిఁ జేరి యిట్లని • పలికె నతఁడు॥

49

తే॥ గీ॥ మాటవరుస నానాడు నా • మణి నడిగితి
 వనుచుఁ దలఁచితిఁ గాని నీ • మనసు లోన
 నింతకుట్ర వహించె దం • చెఱుఁగనైతి
 బేలనైతి సహూదరుఁ • గోలు పోతి॥

50

శా॥ ఏమీ! నీఋజువర్తనం బిదియె? నా • కీనాటికొ దోచెనీ
 వేమో ధర్మపరాయణుండనని నే • నిందాఁకఁ గైకొంటి ఛీ!
 నీమోముగనరాదు దొంగవయిమా • ణిక్యంబుకై వేచి మా
 నామానంబులు వీడినాయనుజుఁబ్రా • ణాంతంబు నొందించితే॥

మ॥ మణిపైనంతటిమోహమున్న యెడనఁ స్మద్యాహుముక్తారిమా
 రిణకృద్బాణపరంపరల్ సయిచిపో • రకగెల్చిగెకోక దు
 ర్గుణముజూపి యశక్తదుర్జనతనం • కోచింప వైతీవు నీ
 గుణము మాపెదరమ్ము మామకమహా • కోదండ కాండార్భటిక

శా॥ అస్మద్ధోరతపఃఫలంబుమణినీ • యాస్యంబునకొబూడ్చియా
 నున్నేరాన్యు మదీయ సోదగు ననికొ స్రుక్కించితీవేళ ని
 న్నస్మత్తీవ్ర శిలీముఖప్రచయకా • లాగ్నిప్రభాకీలలక
 భస్మీభూతు నొనర్చకే విడువ శుం • భద్భండనప్రౌఢిమక ॥ 53

కం॥ అని శోకరోషసంభ్రమ

మున సత్తాజిత్తుపలుకు • ములుకుంగమి పో

లిసనా క్తతులన్ వినియున్

మనశ్చలనమింత లేక ♦ మాధవుఁడుండెన్ ||

54

కం॥ ముదుసలిసత్తాజిత

ట్లెదుటన్ గాల్చివచ్చుచుంట ♦ నెనసెడు నవ్వున్

వదనమునఁ దోచిత్తోపని

చదురున మాధవుఁడుబల్కె ♦ సౌమ్యవచనముల్ ||

55

కం॥ మామా! మొకమణికై నే

నీమాదిరిఁ జేయుదనుచు ♦ నెటులెంచితివీ

వీమాటలనఁగనీనో

రేమాడ్కిన్ వచ్చెదెల్పు ♦ వే స్థిరబుద్ధిన్ ||

తే ఆశమంతకమాణిక్య ♦ మఱుతఁ దాల్చి

56

దివ్యతరళోభ నీ వరు ♦ దెంచునాడు

గాక మనఁ కిద్దఱకును త ♦ ద్గాధ మరలఁ

గల్రేనే?లోన నీమాత్రా ♦ దలఁపవలదె ||

57

కం॥ ఎన్నఁడొనవ్వులమాటకు

ని న్నా మోణిక్యమడుగ ♦ నేయడిగితిఁబో!

నన్నంతమాత్రా దన్ని

ష్పన్నమతి నటంచు నిట్లు ♦ పన్నెద చెప్పుమా ||

57

తే॥ గీ॥ అంత సంత నీనానుడి ♦ యరుగుదేర

నిన్నె యాకత మడుగంగ ♦ నెన్నియుంటే

యానుభవము బెద్దతనము నీ ♦ కధికమెకద

యిట్టి చుపనిద నాపయి ♦ నెట్టులిడితి ||

58

కం॥ అనికల్కు కృష్ణ సౌమ్యవ

చనములకు నసహ్యఁబడుచు • సత్తాజిత్తి

ల్లనియెన్ దమ్మునిఁ జంపియుఁ

గనుమూసెదె? నాదుమణినిఁ • గాఁజేయుటకున్ ॥ 95

శా॥ అబ్బో! నీబులి బుచ్చికంబులును సౌ • మ్యాలాపముల్
మాయలున్

మబ్బుల్ నాకడనా వచించెద విశే! • మర్యాదపోషామ్మునీ
డబ్బున్ దుబ్బులకుల్కి నిన్విడుజడుం • డా కాదు మీ డూరకే
తబ్బిబ్బాడెద వేల? శౌర్యధనుసత్తాజిత్తు మున్నుఁదటన్ ॥ 61

శా॥ ఏదీ! మోమిటు త్రిప్పిచూడు మట నీ • వేకావె?ధర్మైకమ
ర్యాదన్ బో నిడి మాప్రసేనుని మహా • రణ్యంబునన్ దుగ్రించిక్ర
వ్యాదప్రపకియఁగొంటిమూనికముమి • ధ్యావాదముల్ చేయుచున్
గాదన్నన్ జనఁగల్గునే? ప్రబలసాక్ష్యంబున్న దుష్కార్యముల్
గీ॥ ఏదురాలోచనయు లేని • యెడలమాప్ర

సేనుఁడేగినదిశమె యా • కానలోన

యేల! పొంచితి? వేటకిం • కేయరణ్య

మైనలేదొకా వెడమాట • లాడెదేల॥

62

ఉ॥ వేటరు లెందరో పలుకు • విశ్వసనీయములై చలంగునా
మాటలు మిథ్యలై ఋజువు • మాలిన నీ కథ నిల్చునేమి నీ
యాటలు సాగి రా విచట • నట్టిటుఁ బల్కితొలంగ నెంతెము
మ్మాటికి నిన్ను వీడి! చనుమందుఁడు గాఁడితఁ డంచు నమ్ముమా

కం॥ అనుచున్ బల్కెడుచో బలుఁ

డును సాత్యకి యతనిపైఁ గ • డున్ రభసమునన్

జను చుండ నిలిపి యందరు

వినఁ గృష్ణుఁడు బల్కి నతిగ • భీరరసోక్తుల్ || 63

చం॥ మాదుసలి, తమ్ముచాను, మణి • పోకయు వీనిఁ గలంపఁ
బోలు, ని

య్యదన బురాకృతానుగత • మైయపనింద ఘటిల్లెవాకు, న
య్యది చనునే వృథా యితని • నంకిలిఁ బెట్టిన యంతమాత్ర, సం
పదల ముదంబు నాపదల • వంతయు ధీరగుణంబు లే భువి || 64

తే॥ గీ॥ గండ్రితనమున నితనిని • గాదటన్న

బలసమేతు లెంతటికైనఁ • బాల్పడుదు ర

టన్న జగముసడిక మాన్చు • తెన్న దెట్లు

కర్మ కనుగుణముగఁ జెలం • గవలెఁగాక || 65

కం॥ కానఁ బ్రసేనుఁడు మూలిన

కాననమున కిపుడ పోవఁ • గావలె రథమున్

బూని కొని రమ్మ దారక

పూనిక నెరవేర్చి నిందఁ • బోద్రోతు నిఁ కన్ || 66

వ॥ అని సత్తాజిత్తుం గనుంగొని 67

కం॥ నాయెఱుఁ గని కార్యమునకు

నీ యగడిది యేమి యనెడి • వృత్తి మనం బ

ట్లాయితమొనర్పఁ బల్కితి

న్యాయము వెలిఁ గనదె యొక్క • నాటికి నైనన్ || 68

తే॥ గీ॥ లేని యపనింద నాపయి • బూని తనుచు

నించు కంతయు వగవ నా • కిదియు నొక్క

దుష్టు శిక్షింపఁ బురిగొల్పు శ్రోతయయ్యె
నతులసంతోషవారాశి • యమకుటయ్యె॥

69

తే॥ గీ॥ నీశమ-తక మెచ్చట • నిలిచి యున్న
నెమకీ నెలలనఁ దెచ్చెద • నిశ్చయముగ
సకలభువనరాజన్యోగి • శౌర్యవహ్ని
యెదిరె నేనియు నెమ్మది • యెసక మెసఁగ॥

70

కం॥ మామూఁ • చింతిలఁ బోకుమి

నామాట యథార్థ మనుచు • నమ్ముమి తునకు
నామంచికి యేబహుమతి

నేమించెదొ యెన్నుకొనుమి • నిశ్చలబుద్ధి॥

71

చం॥ అనిరథమెక్కి వెన్నెనుక • నాప్తభటుల్ జను దేర వేటకుల్
వినిచినతోవ, గృష్ణుడతివేగత • నేగఁ దదీయవృత్తి మం
తనమన కిద్భుతం బగుడు • దధ్యమసత్యము నేర్పరించు చిం
తనమదిఁ బ్రామగాల్గెటులఁ • దన్గొనెనాదెసకున్ జరించుచున్
మ॥ బలరామాదుఁ వారివాక్యతతులన్ • బాటింప కేమిన్ను భూ
తలమున్ జూచుచు దీర్ఘ యోచనల స • త్రాజిత్తుడిల్సేరి ధీ
బలవత్పాత్రోప సిద్ధి నొక్క-త్తుటి సం • పాదించి తయ్యోచనం
గల నింకెట్టులటంచునొక్కతఱిఁజింతన్ బొందు వేరొక్కచోన్

శా! ఏమో ! నిక్క మెఱుంగ నెట్టులగు ని • ట్లేకాదెలొక్కాగధీ
స్వాముల్ జూపెడు నాటకంబుగతిపి • శ్వాసార్హ మెట్లాను నా
నోమున్ బొట మనంబు తాల్చిమణిన • న్నుం జెందినం గాకయి
ప్రేమాటాడిన నేమి లాభమగు కా • నిమ్మెట్లు గానున్నదో॥ 76

కం॥ అని యప్పటి కొక సమ్మతిఁ

గొనినను ధృతి నిలక • వాలకుండను గవ్వం

బెనసెడు వృత్తికి లోనై

కనదాతని మనము స్థిరత • గాసంతెయినన్

77

చం॥ క్రమముగఁ జింతనంబనెడు • కాకజనింపఁగఁ బేరియున్నశో

కము ఘనరోషమున్ బొరలుఁ • గాఁదెగి జాల్పడి నీరునీరుఁగా

నమర వినుత్సవై ఖరుల • నాతని మానస మావరించె ను

ర్దమతరవై రసిద్ధియెడఁ • దప్పనిభీతి సుఖత్వ హేతియై॥ 78

కం॥ పినతండ్రి యుసుకుఁ బాయుట

మణి పోవుట తండ్రిదీన • మతియై కృశతన్

గనుటయుఁ గృష్ణుఁడు విపినం

బున కేగుట యెఱిఁగి సత్య • మూర్ఖులు మదితోన్॥ 79

క॥ వగచుచు, ధృతి జనకునికిన్

వగపడచుచు వలయు దెసల • వఃసిన గతులన్

దగ జరియించియు, హరితోన్

బగ యన నులుకెత్తి వడకు భావము గదురన్॥

80

చః జనకుని యెట్లులేనియును • సమ్మతి నొందఁగఁ జేసిమన్ననఁ

ప్రణాతులకున్ ఫలంబు గన • వచ్చు నెకస్పటికై న సంచు జే

వనభరముజ్జగించుకొని • వచ్చితి, దింపుడుకండ్ల యాసగా

దనరునొ? దై వమా! మణిహితక్రియమాదెసనిట్టులయ్యెనే॥ 81

వ॥ కేవలై హితకౌకిక సంబంధబద్ధమానస్కు డగు మజ్జ

నకుండు॥

82

మ॥ మునుపే, గోపకులేడ, సర్వజనసః • పూజ్యావసీనాథస
 త్తనయాసంఘములేడ, మెండొరులబాం • ధవ్యంబిసీ చెల్లునే
 యనకీ పిల్లతనంపుపొల్లులిఁకని • త్యాహార్యధైర్యాదిస
 ద్గుణుడౌచుశతధన్వియుండననిస • న్గోపించుచుండుగదా॥
 ఉ॥ దానికిఁదోడువైరమిట • దాసరమయ్యె నిదేమిరుక్మిణీ
 జానికి నాదు తండ్రికిని, • శక్యమె నాజనకుఁ నయింప నా
 మానసచోరుఁ దెల్పఁదర • మా?, కరముఁ భరమయ్యెజీవనం
 బే నియతిఁ వహింపఁగల • నెద్ది యుపాయము దోపదక్కటా!
 ఉ॥ తమ్ముఁడుపోయినన్ సరియె • దైవత దత్తశమంతకాఖ్యర
 త్నమ్మునుఁ బోయినన్ సరియె • తాల్మి వహించి యుపేంద్రు
 బూర్వవృ

త్తమ్మును నాకుఁ గానరసి • తావక దుఃఖమెఱైన మానె న
 న్నిమ్మని యందునా! జనకు • నేడైరసర్వమెఱింగియుండియున్
 తే॥ గీ॥ తమ్ముఁ బొరిఁగొని దివ్యర • త్నమ్ముఁ గొనియె
 వధ్యుఁడీకృష్ణుఁ డనెడి భా • వమున నున్న
 జనకు మది యేవిధంబున • సమ్మతించు
 నాచునోనాథుఁడగు వాని • నన్నుఁ గూర్చు ॥ 86

మ॥ మణిపైఁదమ్మునిపైనిరూఢమగుప్రేమఁ గాంచఁగా లేదు మ
 జనకుం డంతియగాక శౌరి సకల • జ్యావ్యంతరప్రాణసం
 జననప్రాభవ మారకక్రియల ని • చ్ఛామాత్రసంపాసి దా
 మణికై యిట్లొనరించునేఁప్రబలసం • పద్యక్తుఁడై యుండియున్
 మ॥ జనకుండొప్పకయున్న మానెననుడ్యుఁత్సంబద్ధచిత్తన్ దయన్
 గొని పొమ్మంచును రుక్మిణీసతివలెన్ • గోపాలుబ్రార్థింతునో

యననుత్సాహము రాదుచిత్తమునహా! • హా!నిందలకొంట్లు వా
రినిమన్నింతురెయెట్టిజ్ఞానులునుసం • ప్రీతాత్మభూమిస్థలికొన్ || 88
ఉ॥ ఎట్టిముహూర్తమందుదివ • సేశ్వరుమజ్జనకుండుమానియె
గట్టితపంబునకొంట్లు వా • గాసమకట్టెనొ; యెట్టివేళనా
వెట్టలవేల్పు ప్రీతుడయి • వేడినయర్థమొసంగె నొక్కొక్క
కట్టిడిమానికంబు గృహ • గర్భమునెత్తటి జొచ్చెనొగదా 89
కం॥ అమ్మా! యోమాణిక్యమ

సమ్మతి నహరహము నిన్ను • శ్రద్ధాభక్తుల్
ముమ్మరముగ సేపించుట

ళిమ్మాదిరి ఫలముగోరి • యే ? యిది సరియే?॥ 90

కం॥ పినతండ్రి జంపితివి నా

జనకుని చిత్తంపు బిగువు • సడలించితి నా
యినునకుఁ బాపితి నన్నొ

మణి! మాదెస నీకు నొక్క • మంచియు వలదే! 91

శా॥ ఆహా! మానికమా! భవద్వికటకృత్యం బంతముం జెందదీ
స్వాహాప్రాశన మీదు మిక్కిలిగఁ గృ • వ్ణస్వామిపైరేగి ని
ద్రాహారచ్యుతుఁ జేసి ఘోరవిపిన • వ్యాపారముగూర్చితీ
వ్రోహోహా! పాపమ! మోహమా! విరిసమా • యూహింప

రాకుండెడికొన్ 92

తే॥ గీ॥ దినకరా ! కర్మసాక్షివై • దినదినంబుఁ

దిరుగు నీకైనఁ దెలియదే • పరమభక్తి

మణిసమా రాధన మొనర్చు • మాప్రసక్తి

యిట్టి యగచాట్ల కెయ్యది • హేతునయ్య ?॥ 93

కం॥ తపనుండ వగుట నీమణి

కుపదేశమొనర్చితే ? త్రితాగ్రత, దినమున్
విపదబ్ధి మునుఁగు చుండియు.

విపత్కలన యందు నీవు • వేడుకఁ గొనెదే?॥

94

శా॥ ఏలా; మిత్తుని యిట్లు దూరజనకాభీష్టప్రదండాఘనుం
డే లాభంబున కీక్రియన్ మెలఁగు నూ • హింపంగమాణిక్యమే
లా లగ్నీక తొలంగు దివ్యమది ? నా • ప్రారబ్ధమే యిట్లునన్
లూలామాలముఁజేయఁ బోలుదొలి నేలోపంబుసంధిలైనా?

కం॥ అను భావోద్రేకంబునఁ

గను లశుజలప్రపూర్తిఁ • గను ఓనిలగతిన్

గొని నీట నించు కించుక

మనిగిన యశిసహితపద్మ • ములన వెలింగన్॥

96

తే॥ గీ॥ ఓ! శమంతకరత్నమా! • యో! దీనేశ!

నన్ను శ్రీకృష్ణఁ గూర్చు పు • న్యమునఁ బొండు

నాదు లోపంబు లేరి యె • న్నకుడుమీకుఁ

దవిలి యర్పింతు భక్తి వం • దనశతంబు॥

97

మ॥ అనుచున్ దీనత నిస్సృహన్ మునిఁగి స • త్యాతన్ని
శ్రీకృష్ణుపైఁ

దనకున్ గల్గిన చిత్తవృత్తి మణివృ • త్తాంతంబు సస్వస్థుడై
జనకుండుండు టరణ్యాసీమలకుఁ గృష్ణస్వామియున్ బోవుటల్
మనమందొక్కటివెంటనొక్కటిగస • మ్మర్దంబుగాఁదొచుటన్॥

ఉ॥ ఉన్నటులుండి యశ్రుజలమూరిన చోటనెడిందె, గాలివోఁ
దిన్నఁగ లేచు పద్మముగ • తిన్ గను లల్లనఁదేతఁదేటియున్

జెన్ను వహించె వాయుహతిఁ • జేడ్పడి గిట్టలఁ దేటి గుచ్చినన్
బన్నెడి వర్ణ భేదమన • భావపరిక్రమ వేగ మద్దిరా!! 99

సీ॥ అటమోడ్పు కన్దోయి • యంతంత విడఁ బాటి,
తరుణాగ్ని హోత్రశా • తరుచిఁ దాల్చె
స్ఫుటితనాసాద్వంద్వ • పూత్కారముల నార్ద్ర,
ధూమంబు చదలఁ దో • డ్దోన నెగసె
ముకుళత్కరయుగంబు • మొనసియొ య్యోయ్యన,
సంబద్ధముష్టి వీ • రంబు బూనె
స్రంసన్మనోదార్థ్య • సంజాతకంపావి,
నిర్ముక్తమై మేను • నిట్ట నిగిడె

తే॥ గీ॥ సచలతాస్ఫుర్తిఁ గనులకు • నంద మొసఁగు
భ్రూలతయు నల్ల నల్లనఁ • బొదువఁ బడియె
నేరిపై నెట్టి వాక్పాణా • ధార పడునె
యనఁగ నాసత్యభామ క • య్యపసరమున॥ 100

శా॥ బౌనా నాశతధన్వు కార్య మిది లే • దావంత
సందేహ మా
రా నాపై వలపూని మార్గనక నా • కత్యంత ప్రేమాస్పదు
డైనా చిత్తముఁ గొన్నవానిని మణి • వ్యాజంబునన్ గానన
ధ్యానాత్మున్ బొనరించె నింక నెది చే • యన్ బూని
యున్నాఁడొకో!! 101

శా॥ ఓరోరీ! శతధన్వి ధైర్యయుతశౌ • ర్యోద్యోగమున్ బూనలే
కీరతిన్ గుటిలోక్తిఁ దావకమనో • భీష్మంబు సాధింపఁగా

నారంభించితే? యర్థహీనమదియే • లా? కాల్పనే? పేరుమ
 'తాస్సరో ద్యద్భున కాండ చండిమ భవ • త్ప్రణంబులన్
 గ్రోలదే॥ 102

ఉ॥ త్రించెదనా? భవచ్ఛిరము • దుర్బలజాతుడ వీవటంచు మ
 న్నించెదనా? భవద్వికట • సీచకృత్ సకలం బెఱుంగఁగాఁ
 బొంచెదనా? సచుస్తజన • మోహానుఁగృష్ణః గసన్ వనంబుగా
 లించెదనా? వరించుట ఘ • లించి మనోహరుఁ డాత్మమెచ్చఁగన్
 చ॥ అదెఁచెలులందరున్ గుసుమ • హారములున్ విరజాజిబుతులున్
 బ్రదిలుఫలంబులున్ రుచులఁ • బెంపగు తేనియలుం గ్రహించిన
 ఛౌదరిక వై శమేగి దృఢ • చిత్తమునన్ జగదంబకున్ శుభ
 ప్రదకును బూజచేసియటు • పైదగుమార్గమునిర్ణయించెదన్॥
 కం॥ తీరిక గలవేళలన్

నీరీతిఁ దలంచుకొనుచు • నింతయు మదికిన్

దీరిక నొసఁగన్నేరక

పారక శ్రీ సత్యభామ • వందురు చుండెన్॥

105

గద్య

ఇది శ్రీ భారద్వాజసగోత్ర భువనగిరికుల

పవిత్ర కృష్ణాదక్షిణవిభాసి గర్తృపట్టణ

నివాసి సుజనవరవిధేయ విజయ

రామ నామధేయ ప్రణీతం

బగు శ్రీగణేశ్వరీయమందు

తృతీయాశ్వాసము.

—* శ్రీ గణేశ శ్వాతీయము *—

చతుర్థా శ్వాసము.

కం॥ శ్రీరజతాద్రినికేతన

నారదముఖదివ్యనుతన • నాతన ! శౌర్య

స్ఫోరజిత విఘ్నయాతన ।

ధీరా! భక్తార్తిహరణ • ధీ! ఎఘ్నేశా॥

1

వ॥ అవధరింపుము॥

2

ఉ॥ అక్కడఁగృష్ణఁడట్లుచని • యాదిఁబ్రసేనునిఁదత్తురంగమున్
జిక్కిన సింగమున్ గుహకుఁ • జేరిన భల్లుకపాద చిహ్నముల్
జక్కఁగఁ జూచి వేటరుల • సమ్మతిఁ దద్గుహముందు నిల్చి తా
నొక్కఁడుఁ దానిలో నరిగె • నూర్పులు డించి కడంకనల్లనన్

కం॥ ఇది జాంబవంతు గుహనన్

సదమలమతిఁ గోరెనతఁడు • సమర మొనర్పన్

మది మెచ్చి వల్లె యంటిని

గద శ్రీరామావతార • కార్యంతమునన్॥

4

కం॥ ఆవర మిప్పుడతీర్పం ।

గా వలె శాంతాత్ముఁ డితఁడు • గావున మాయా

ప్రసాదిర్భావంబునఁ గో

ధావిల మానసు నొనర్చి • దరిఁ జేర్పఁ దగున్॥

5

వ॥ అనినిశ్చయించుకొనుచు నగ్గుహాబిలంబుం జొచ్చి

శా॥ పోవం బోవ మహాంధకారమయమై • పుంఖిభవత్కజ్జల
సావాషేడితమైన యట్లమరి నే • త్రద్వంద్వ మున్మీలితం
బైవీనుల్ గడుటికొనన్ గుహభయ • వ్యామోహజంబైనలో
నావంతేని కలంక లేక చనె లో • శాధ్యుండు గంభీరుడై ॥ 7

చం॥ చనగ్గఁ జనంగ ముందొకట • సన్ననితెల్లనివెల్లు లీలగా
గనుపడ నాదెసన్ నడువఁ • గాఁబ్రబలంబయి కొంతదవ్వునన్
ఘనసమతాతలం బొకటి • కన్నుల పండు వొనర్చెనందు చ
క్కనితరువుల్ సుమావళి సు • ఖం బొనఁగూర్చుచు నుండెఁ
బెల్లుగన్ ॥ 8

వ॥ అందొక పొదరింటి దాపున మణిమయాందో
ళికాంతరంబున సుపుండగు నొక్కకుమారుండును తత్కి
డార్థంబందుగట్టిన శ్యమంతకంబును తదంతికంబున వింత
వింతపాటలం బాడుచుండిన నెక్కపరిచారికంగాంచి యాశ్చర్య
మగ్నమానసుండై యున్నంత

ఉ॥ అబ్బురమేమిచెప్ప మణిఁనంతకునంతకు గాంతిపుంజముల్
బ్రబ్బి పరిక్రమించి బహుభంగుల దిక్తతిఁబ్రాక సాగెనా
గుబ్బుగ సర్వభూభువనఁ గూఢమహాకలుషాపహారులౌ
నబ్బలరామసోదరుసుఁ ధాతిపవిత్రపరీక్ష సోకుటన్ 10

చం॥ బుడుతఁడునంతలేచి తనముందట పైనసియాడుచుండియా
యుడుపతి రీతి వెన్నెల లమోఘముగా బరపించు సన్ననిన్

బుమకుచులాగుచుగనుచుముచ్చటలాడఁదొడంగె డాసియా
పెడ నివసించి తత్సఖముఁ • బ్రీతియుఁజుబ్బనచూఱఁ గైకొనన్
ఉ॥ అంతయుజూచికృష్ణుఁడిదియామణియానొకొయంచుదత్సభా
భ్యంతరవర్తియై యడుగు • నందడుగేయుచు నల్లనన్ దదీ
యాంతికచారి యైనఁగని • యబ్రము భీతిపెనంగు నెల్లనన్
జింతలదక్కి దాసియఱచెన్ వడిదొంగయటంచు బిట్టుగన్ 12
శా॥ ఆయాక్రందనమాలకించికుపితుండ్లై జాంబవంతుండువహా
హా యేసిందుజెలంగ మీకగుభయంబొక్కింతయున్ లేదుభు
క్తాయుర్దాయుఁ డుగాక వేటొకఁడుడా • యగల్గునే మద్గుహన్
నామకాదార్యము దప్పవానికి శర • న్యంబొండు లేదిద్ధరన్”
చం॥ అనుచుసరాల సరాలున గు • హంతరమున్ ద్యజియిం
చిదూఁకుచున్

గనియె నిజాగ్రమందు నవి • కంపితగాత్రి విశాలనత్తు స
న్మణిగతఛత్తు మధ్యపరి • నిద్ధమహాజ్వలబాహు దీర్ఘ కా
యుని సుకళావిలాసితుని • మెక్కగు నంచితధైర్య సాహుని 14
వ॥ కని క్రోధోద్రేకితభయదాట్టహాసనిజ్యభితశరీరుండై యా
భల్లుకేందుగిం డా యదువల్లభు నధిక్షేపించుచు నిట్లనియె. 15
కం॥ తుమవా! నీముఖచిహ్నం

బులునీకార్యమున కెదుఱు • మొగ్గెడి నీమ్రము

చ్చులదారి యంతమగుని

దులనించుక యెదిరినిల్వ • దొడగితివేనిన్

16

మ॥ పరిపంథిప్రబలాపలేనమశక • సద్భ్యసనపౌంధమ
ర్భరగంభీరతరాస్మదీయభుజశుం • భచ్ఛౌర్యకీలావళిన్

దరమే మ్రగ్గి నశింపకేగి బ్రతుకన్ • ద్వాదశనానీకముల్
 శరణోహూయని వేడకుండిననినున్ • స్వర్గస్థుగావించెదన్ 17
 చం॥ నను నొక చీరికిన్ గొనక • నామణికై గనుచుంటి వేమి! మ.
 ధ్నునతరశౌర్యగర్జనల • గాఢవిభీషణతన్ రుచించె దే
 యనుచల జాంబవంతుఁడు మ • హాదృఢముష్టియుగంబుతో

గుభా

లున హరి చెంతకున్ నడిచె • లోకభయావహపాదఘట్టనన్ 18

వ॥ అంతం గృష్ణుండు సంరంభసంభావితారంభుండై,
 చం॥ నిలునిలు మోచి మూర్ఖుని • నీయదియెట్లగు తస్క

రుండవై

కులుకుచు నింటఁ బెట్టికొని • కూర్చుని నంతనె చెల్లు నే యిసీ!
 యులుకుచు బీరముల్ బలుక • నూడని బాడఁగ నిందు భీశవుల్
 గలరొకొ నిన్ను మించితగుఁ • గాదన కేటికి వేగిరింపఁగన్ ॥ 20

కం॥ ఇమ్మణి సత్తాజిత్తున

కిమ్ముగ సూర్యుం డొసంగె • నీతని తమ్ముం

డమ్మాణిక్యముతో నిట

గుమ్మరి హర్యక్షునిహతిఁ • గూలెన్ మణితోన్ ॥ 21

కం॥ ఆసింగము మణితోఁ జను

చో సంహారం బొనర్చి • సుతు తొట్టియలో

భాసిలఁ గట్టితివీవట

నాసత్తాజిత్తుదీని • నరయక పెలుచన్ ॥ 22

కం॥ మును పేనడుగుట యొక కా

రణముగ నూహించి తనదు • భ్రాతను వనినే

నణచి మణి దొంగిలించితి

నని నాపయి నిండఁ గొలిపె • సతఁడే మందున్

23

కం॥ దోసము నాయెడ లేమికి

నీసాక్ష్యమెచాలు నాకు • నిర్మలహృది నీ
వీసకల మెంచి గురుధ

ర్నాసక్తిఁ జరింతువేని • నదినాకిమ్మా॥

24

కం॥ ఈకతిక్కిన నీ మదహీనశౌర్య

పాశబద్ధునిఁ జేసి పా • భవముఁ మీఱ

నీవు గనుచుండ మణిఁగొని పోవువాడ

బుద్ధిగలదే నొనర్చుమీ • ముదలవేగ॥

25

కం॥ ఏవంవిధగంభీరర

సావృతవాజ్ఞీయతి యాద • వాన్వయచంద్రం

డావిష్కృతసత్త్వంబనఁ

గా వచియించుటయు భల్లు • కవరుం డలుకన్॥

26

కం॥ కటతట పటపట రటరట

గటముల్ గోపాతిరేక • గతిఁ బట్టదరన్

ద్రుటితాఖిలమర్యాదా

ర్భటుఁడై యరుణాంబకోగ్ర • భటుఁడై పలికెన్॥

27

శా॥ చీచీ మూయుము నోరు నన్నెవరిఁగా • జింతించితోరోరి

నీచా చాలించుమి తావకాంధ్యజయదృ • చ్ఛాకల్పనం బింకమై

నాచంద్రార్కయశః ప్రపూర్ణరఘురా • మాధీశ సేనాముఖో

ర్వీచండాంశుడ నంచు నన్నెఱుగవో • రీ తస్కరాశ్రేసరా! 28

చం॥ ఘననిబిడాంధకారగురు • కాననసాచయసంవృతంబు దు
ర్జనమదహరిశౌర్యవివ • శ ప్రతిభాసువిభాసితంబు పా
వనరఘురామపాదరజ • భంగతరంగితమంగళంబు మ
ద్భవభుజరక్షితం బిది జ • గంబుననొండ్రకు మార శక్యమే॥ 29

కం॥ అట్టి గుహభ్యంతరమును

మెట్టియుదుర్మీతి వీపు • మేను చొటిగకే

యట్టిట్టు నిట్టి పడియెను

మట్టెద నిను కాల గాచి • మడియితు నిదే॥

30

ఉ॥ పౌరుషలబ్ధమై తనరు • వస్తువదెట్టిది యెన బాహుశౌ
ర్యారభణి దొడంగి యనయంబును రక్ష యొనర్తు శూని లీ
నీరసవాక్తతుల్ వినరు • నిష్ఠురముష్టిగదా ప్రహారసం
హారమె త్వాదృశావళికి • సంతిమ మైన జవాబు సుస్మిలన్॥

కం॥ నీముదల యుండ నిమ్మటు

నీముద్దలఁ గాచికొమ్ము • నిర్ఘాతశత

ప్రామాణ్యనిష్ఠురం బిదె నాముష్టి

యటంచు నంద • నందను దెసకున్॥

32

ఉ॥ చేచినగన్ మెలుగు వలె శీఘ్రుల నొరనడన్ దొలంగి స
త్వావధి శౌరి దక్షిణక • రాగ్రమునన్ బడు దండ చేయిఁ దా
లావున బెట్టి వీపు కన • లన్ దన వామ కరంబు నూదుచున్
లేవఁగ నెత్తితోసె నవ • లీల నరిన్ వసుధాస్థలిన్ బడన్॥ 33

ఆ॥ వె॥ అటుల భల్లుకేందు • నవనిపైఁ బడవైచి

యచలితాత్మఁ గృష్ణుఁ • డంత నిల్చి

సజలజలన గర్భ • సంజాతగర్జరాగ
భీరనాద మెసంగ • నిట్టు లనియె॥

34

శా॥ ఓనరా భల్లుక రాజ! నిష్ఫలతమో • ద్యోగంబునం దేల నీ
బాహుప్రోథత వమ్మునర్చెదవు శుం • భద్వీర్యభేదంబు నీ
యూహా దోహదె యిండు, కాన బహు • ధాయోజించి
మాణిక్యమున్

నాహస్తంబున నుంచి పోరుడిగి చిం • తల్ దీరి జీవింపుమా॥

కం॥ నీనలె బహుభాషిత్యము

నా వాక్కుకసంగఁ బోదు • నమ్ముము మొదలన్

నేనచియించిన గతి మణి

నీవొసంగనియేసి కొందు • నేనది కలనన్॥

36

ఉ॥ మాట లసడ్డ జేసి తుణ మాతమునన్ ధర వీడి లేచి పొం
తాటవికాగమున్ బెరికి • యాదుణనేత్రశిఖావళుల్ నిరా
ఘాలమహాగ్ని హోత్రవిశి • భుప్రబలాగ్నుల నందు రేప న
య్యాటవిగుండు శౌరి హృద • యంబున దానిని రువ్వె
రువ్వినన్॥ ౩

శా॥ ఆహా! యేమనవచ్చు సత్వగుణవా • హ్యళి జగానిల్చు న
మ్మోహతీతు హృదంతిమస్థలికిఁ బోఁ • బోవంగఁ నద్వైతశా
ఖాహారజ్వలితాగ్ని తచ్చమదమా • ద్యాంభఃకణాపూర్తి స
న్నాహం బేది తొలంగె శౌరి గుణాని • న్యాసంబు లింతింతలే

కం॥ శ్రీకృష్ణ జాంబవంతుల

కాకయ్య చుటంట మిథ్య • యది సత్వతమః

ప్రాకట ఘన యుద్ధము నా

భీకరమై యంత కంత • పెరిగెన్ నడిగెన్॥

38

గీ॥ సత్యమా ! తామసమ ! గెల్వఁ • జాలు నధిక

శక్తి గల యది యనెడు సం • శయము దొలగఁ

బద్ధసంభవుఁ డీద్యంద్య • భండనంబు

లోకహితబుద్ధిఁ గూర్చె నొ • క్కో కడంగి॥

39

ఉ॥ శాంతము నెప్పుడుకొ విడక • శాంతి నహస్తపదప్రచారమా

వంతయుఁ గన్నులన్ దొలగఁనట్లు మెలంగి పరప్రహరముల్

జెంతలఁ దప్పిపోఁ బెడకుఁజెంగున దూకుచుఁ గాలపాశరూ

ఢ్యంతిమబాహువీర్యమున • నాహరి మల్లకళాప్రసాదై॥ 40

చ॥ మెలకువ సంచరింప, బలిమి నరుఁ డొక్కఁ డనంగ

నెంత. యం

చెలుగుల తేడు నీరసపు • పెన్నికతోడ నలక్ష్యవృత్తి మున్

మెలగి యనంతరంబున న • మేయబలప్రతిభాధ్యుఁగా హరిన్

దెలిసి కడిందిపూన్కిఁ దన • దేహము జృంభితమై వెలుంగఁగెన్॥

గీ॥ దండతాడితభుజగేందుఁ • చండిమంబు

భండనపటివృతయు మహా • ద్దండబాహు

దండతాండవపాండిత్య • దక్షతయును

మెండగుచునుండ జాంబవం • తుండు పోరె॥

42

వ॥ ఇట్లతి భీకరంబుగ బ్రహ్మాండంబు లొండొంటి

డికొనిన వడుపున నయ్యాదవ భల్లుకేందుఁ లన్యోన్యైతిక్రమ

నేచ్ఛలంబోరు సమయంబున జాంబవత్పరిక్లుప్తవసుధాస్థిత

లయిన వృక్షరాజులు లాకసంబున సజీవంబులై పరతెంచె
డినో యన నొప్పె నప్పుడు || 43

కం॥ పడునవి పడుచునవి • యుగేల్

విడి పడి నేగునవి కృష్ణు • వీరత మగుడన్

దొడఁగునవి మింట డీకొని

దడదడ తునియునవి యయ్యె • దగుబృందంబుల్ || 44

కం॥ తరువుల శిలలన్ దృగ్గో

చరసంగర యోగ్యనస్తు • చయముల నెల్లన్

బిరుతివక పోరి పదపడి

సరోషమున మల్లయుద్ధ • చాతురి మెఱయన్ || 45

డి॥ బండ్లొరు చేతులన్ నలుపు • చుగ్రత నున్నటులుండి శా
త్రవున్

దండిబలంబు ఘోరముగ • ధారుణిపైఁ బడలాగుచున్ మహా
ద్దండత మధ్యమూని వసు • ధాన్ధలిద్రోయుచు లేచిరోషమా
ర్తాండనిభాకృతుల్ గొని స • నాలున బాటునుబోరి రుద్ధతిన్ ||

సీ॥ వంగుచున్ లేచుచు • వలగొని తిరుగుచు

డాయుచు గురుకుక్కు • టంబు లనఁగ

హస్తంబు లంసంబు • లందుంచి యందంద

డీకొంచు దండి పా • ట్టేలు లనఁగ

బడఁగొట్టి పైకొని • పడి పెనంగుచు రోజు

లెగయ ఘోరభుజంగ • మేంద్రులనఁగ

పడివడిన్ బిడికిట • బొడుచుచు నెగయుచు

బొంచి దూఁతుచు వ్యాఘ్ర • మూర్తులనఁగ

గీ॥ రక్తపాతవివర్ధిత • రాద్రముద్ర
నరుణిమాపూర్ణసకలదే • హంగులగుచు
చండకరమండలద్వంద్వ • చండిమోగి
భండనప్రేభిభోరి రు • ద్వందగరిమ॥

47

కం॥ అలసిన నిలచుచు నలసట

తోలగిన బిడ్డి బలంబు • తోలగలయుచు సం
ధులు గలగె మెలిగొనుచు ను

జ్వలగతిఁ దలపడుచు బోర • సాగి రిరువచు॥

48

కం॥ గడియలు జాములు దినములు

వడివడిఁ జనుచుండె నారి • భండనమునకు

గడ తోకదాయె రోషము

లుకుగక పెలుగంగఁజొచ్చె • నగ్రము లగుచు॥

49

ఉ॥ భల్లుకరాణివాసము ప్ర • భజనకంపితసాగరంబు నాఁ

దల్లడమదసాగె యదు • తల్లజ నాజ్ఞ గుహముఖస్థులొ

గొల్లలు వేటకుల్ గుములు • గూడిహార్తి మృతుఁగాఁ దలం

చుచు॥

వెళ్ళిరి దుఃఖితాత్మల స • వేగముగాఁ దనుయిండ్లు సేరఁగ

ఉ॥ ఆచ్ఛట భల్లుకేంద్రుసతి • యాత్మజయున్ సఖురాండు

యుద్ధపున్

హెచ్చును లొచ్చుఁజూడ నెక • యారముఁ జేరిపరుండుబడ్డచో

ముచ్చటయున్ దదన్యత న • పూర్వపుదుఃఖము నెందుచున్ భయ

పోచ్చులితాత్మలన్ బెదరు • తోపిక నెట్లులొచూచుచుండినన్

కం॥ ఓహూ ! గణపతి! యందఱ

యూహంబు ముఖచిహ్నములనె • యోపుడు తెలియు
బాహుబాహికసమరో

త్సాహశ్రవణంబు సుంత • తలఁగి వినఁగదే॥

52.

సీ॥ బాహ్యంతరింగ్రదయ • వ్యాపారసమ్యగా

కర్షణప్రౌఢమీ • కదన మెన్న

ననుచుఁ బిమ్మిటిఁ గొన్న • యాత్మహోవినియెదు

భల్లుకాధిపక్ష్ప • భండనంబు

తచ్చతాధికతీవ్ర • తనుమైన జాంబవ

తీభావయుద్ధంబుఁ • దెలియఁ గనవు

ఇంగితజ్ఞుడవై చె • లంగు నేర్పరివీవు

సూచింప నంతయుఁ • జూఱఁగొనెదు॥

గీ॥ హితుఁడ వగుట మోదాంతరం • బెఱుఁగఁబల్కి

తరయఁ జాలిన నిందెద్ది • యద్భుతంబొ

నీమనోవీధి నంతయు సర్వముంచి

వలయు దెస నీమ వేడ్కకు • ఫలముఁ గొనుము॥ 53.

కం॥ అది యేహేతువచేతనొ

మొదలిఁటిచుంచునుఁ గృష్ణు • ముఖవీధిఁ బది

బదిఁ జరింపుంచెడి వల దన

వదలక జాంబవతి చూపు • వలఁగొని కడఁకక॥

53.

ఉ॥ ఎక్కడి బాంధవంబొ; కను • మీ! తన తండ్రికిఁ గూర్చు

కంటె స

మ్మక్క!విరోధివై శతగు • నాధికమా తగులంబుఁ జూపెడుక

మక్కువ కిక్కతొ నయన • మండలముల్ దమలోని కాలెనిన్
 గ్రక్కునలాగి యాపదలఁ గావఁగడెంగడు చాయతోపఁగన్॥
 చం॥ ఒకపరిఁ దండిసేమమున • కోపఁగ రాని మహిమాగ్ర
 దుఃఖమున్

బ్రకట మొనర్చి, యొక్కయెడ • భవ్యతరప్రబలానురాగనూ
 చకనయనాబ్జరాగమున • శాత్రువుపైఁ దమ ప్రేమఁ జూపుచున్
 జకితములన్ విశేషణముఁ సత్య మొనర్చెఁ దదీయనేత్రముల్॥

మ॥ “పడియెన్ శాత్రువు” డన్నశబ్దమునఁ దీ • పంబాటఁ గా
 ర్చికటుల్

వడిగాఁ గ్రమ్మెడు నట్లుతన్ముఖమునన్ • వ్యాపించుశోకావళుల్
 “గడఁగెన్ గ్రమ్మరఁ బోర”నా నధికసౌ • ఖ్యం బాస్యమున్
 గప్పుఁ మం

దుడుకుం జీకటి దీపికాప్రభలు సంతోషంబు నెట్లట్లుగన్॥ 57

గీ॥ గణపతీ! భండనము పొంత జనఁగ వలయు

నాకు నీ విందు నందు కం • దమ్ము లొలయు

హాయిగొను; మెందు వాక్కొక్క • యంశ మొక్క

కాలమునఁ జెస్సఁ బెక్కులఁ • గనును కండ్లు॥ 58

గీ॥ సత్యము నుపాయమునుఁ గృష్ణు • శౌర్యమునకు

బాసటగ నిల్చియుంట న • బృఢనమున

భల్లు కేంద్రుని యలసట • బడలికయును

మించుకొలదిఁ గృష్ణు బలంబు • మిన్న యయ్యె॥ 59

వ॥ ఆసమయంబున॥

60

శా॥ ఓయీ! భల్లుక రాజ! నీవలసిన • ట్లొప్పరి కన్నట్టే దే
లాయీ యుద్ధము? నిన్నెటుల్ గెలువ కా॥లంబేను చాలింప నీ
హాయి గోరి హితంబు నెప్పెదను న • న్నాలించి మాణి
క్యమున్

న్యాయంబొప్ప నెసంగి సంతసమున • న్వర్ధిల్లు మశ్రాంతమున్ ॥

గీ॥ భక్తపరతంత్రబుద్ధి న • వ్యాసు దేవుఁ
డతని భుజబలగర్వంపు • టలుక కడిమిఁ
గనుఁగొనఁగ నాడుటయు భల్లు • కహ్నినరుఁడు
నాజ్యవర్ధి తానల మట్టు • లదటఁ గొనచు॥

62

కం॥ ఏదీ! నాయలయికయును

మీదట నీశ పథములును • మిగులు వచనముల్
నాదండఁ గనుఁగొనెదు మూ

ర్థా! దడఁగొన కాగినిల్వ • మా! పోగుటకున్ ॥ 63

మ॥ అను పల్కుల్ దుదముట్టి ముట్టకయ వీ॥ర్వంబంతయున్
బూని కృ

ష్ణుఁహృత్పీఠికముష్టిఘాతమున సిం॥దూరింపఁగా మోదినన్
ఘనుఁ డాతం డొరిఁగెన్ ధరాతలీ మహా॥గర్వంబు సంతో
షమున్

దనువున్ బెంపఁగ జూబవంతుఁడు జయ॥ధ్వానంబుఁ
బూరింపఁగన్ ॥ 64

గీ॥ అచట నందరు సంతృప్తు • లైరి ఘోర
శాత్రువుండీలై ననుచు నా • జాంబవతి ము

ఖంబు మాత్రమే విన్నవై • కానఁబడియె

గ్రహణసమయచంద్రాంకంబు • కరణి వాడి॥ 65

శా॥ ఆలోచూర్భద్రంగి కృష్ణుడు ప్రభూ • తాశ్చర్యులై

యెల్ల హ

రాలోకింప లయోగురొదగతి బా • హాస్సాలనల్ జేసియో

రీ! లావుంగల వాడవే యగుదు ర • మ్మియును భల్లూక రా

ట్ఫలాగ్రింబున మోదె వాడు వివశ • ప్రిణాంబులన్

గూలఁగన్॥ 66

ఉ॥ కూనినఁ గాంచి రాణియును • గూతురు సేవకసం

ఘముక్ విము

క్తాలసయానలై పటచియయ్యె పతీ! జనకా! యటంచు లో

మాలుచు శాత్రున్ గనరి • మాటుచు గొల్లుననేడ్చిరంచుగో

పాలుడు జాంబవంతు పన • పాయత వారలెఱుంగ నిట్లనెన్॥

కం॥ మీరా జిప్పుడ లేచును

మీరిందరు వగవ వలకు • మిసిమింతుండై

ధారుణిఁ గూలెనె గాని మ

చేరీతి భయంబు లేది • దే! కనుఁగొనుడీ॥

68

మ॥ అను చాస్త్రీలదెసం గనుంగొనఁగ నా • హా యేమి

చెప్పన్ వలెన్

విన యోద్యేగమహాకులత్వరసగం • భీరంబు భల్లూక రా

ట్టనయాప్రేక్షణమాల తన్నలమ యు • ధవ్యక్తి చిత్తాంబరం

బున మాయంగఁ దదేకనిష్ఠనటఁ దఁన్మూర్తి బ్రహ్మిరంచుచున్॥

మ॥ నిలువన్; స్త్రీ లటుచాసి యేగుటయుఁ బ్రా • ణి వ్రాత
ముల్ దేగ దో

ర్బలగర్వోద్ధతి శాత్రవుండలుకఁబో • రన్ బిల్చుటల్ జిత్తవీ
ధులలోఁ జేరవ చోటు లేమి నటనెం • దున్ నిండి సుస్థాపితో
జ్వలమాదూపము వేలు చింతలచటన్ • వ్యాపింపఁగా నిచ్చునే॥
క॥ ఒక్కముహూర్తశతాంశం

ఒక్కరణిం నిలిచి పిదప • నరి దెస మొగమై

గ్రక్కున నాయతుఁడై యా

దిక్కునకున్ సడిచె బోరు • దీప్తవం బయ్యెన్॥ 71

మ॥ మణి నూహోత్సమునన్ గుహంతరమునన్ • మధ్యా
హ్నమున్ రాత్రియం

దును దివ్యప్రభలుంటకాలమిది యం • చున్ దెల్పరాదయ్యెభీ
షణరోషోద్ధతి చిత్తులె గురుజయో • త్సాహంబులన్ బోరు కృ
ష్ణునకున్ భల్లుక రాజశేఖరునకున్ • చోద్యంబుగాదే భువిన్॥
శ॥ మూలుగుచున్ బ్రచండగతిఁ • బోరుచు మూర్ఖుల మున్గి
తేలుచున్

సోలుచు దూకుచున్ బరని • పూదననృత్తులఁజెంగలించుచున్
గేలెయొనర్చు చొండొరుల • క్రేవలనూరకయూర్పులార్చుచున్
జాలిఁ ద్యజించి పోరిరి కృ • శానుయుగంబన వారలుగూర్చె॥73

క॥ ఇర్వదియేడు దినంబుల

కిర్వరిలో భల్లుకేంద్రు • డెడతెగని యనిన్

సర్వాంగసంధులవిసి య

పూర్వమహావేదనంబు • పొసగించుటయున్॥

మ॥ దరపై వ్రాలి, యిసీ! నరుండొకఁడునన్ • దర్పంబునో నెసెనా,
బీరుదుల్ గాల్పనె యంచు నాత్మఁ గడు ని • క్షేదంబునన్
గుందుచున్

బరుపై రోషము శక్తిహీనతను దాఁ బాటొందుటన్ సిగ్గు ము
మ్మరమై కంపము నొందఁజేయఁ బరమా • త్మా! యంచు
మూసెన్ గనుల్ ॥ 75

మ॥ ఇది సంధింపఁగ వేశయా నని తదీ • యేష్టార్చితుండై మహా
పదలన్ బాపెడి రామవేశ్వరుఁడు శుం • భన్దందహాస బుత్తు
నెదురై సీతయు లక్ష్మణుఁడు దనతో • విర్వంకలన్ గూడిరా
నుదితార్కప్రభదోచేనాతనిమనో • భ్యాహంబుల నిచ్చుచున్

శా! ఆనందామృతవృష్టిభల్లుకకతిన్ • హాయిన్ గనన్ జేసె మా
యానాట్యంబు సమాప్తమయ్యె రఘువం • శాధీ శ్వరాలోకన
ధ్యానారూఢమనోంబుజుండయి బహి • ర్వాపారలోలుండుఁగా
డా నిర్ధోషుఁడు జాంబ వంతుఁ డనఘుం • డై పుణ్య సంపన్నుండై

ఉ॥ ఆతఁడు కన్నులన్ దెలుచు • నప్పటి కాతురుశాచ భార్యయు
న్గూతురు నిల్చియుట తన • కున్ బరిచర్యలొనర్చుచున్ జగ
ద్భ్యాతుఁడుఁ గృష్ణుఁడంటయును • గాంచి లలాట నిబద్ధ
హస్తుండై

పూతమనంబుతో నతని • పూజకు భార్యను హెచ్చరించుచున్ ॥

శా॥ శ్రీకృష్ణా! నిను నిప్పుడే నెఱిగితిన్ • శ్రీరామునంశంబ వం
చీ కష్టాత్ముని దుండగంబు మదిలో • నేమాత్రమున్ నిల్పకే

నాకాయంబునకు సపర్యలిడు నీ • నాణెంపు దాక్షిణ్యము
 నాకా యెన్న మహేంద్రపద్మభవులై • నక బల్కుఁగా తేరనన్ ||
 చం॥ ఎవరవు నీవు? నాగుహకు • నేపనికై చనుఁదెంచి తీవఁటన్
 వివరముఁ గోరకే నతి వి • వేక విహీనుఁడ నొచు మూర్ఖతన్
 బవర మొనర్చినాఁడ నల • బానిసమాట యథార్థమంచు నా
 యవినయ వృత్తినాదొరకు • నాగ్రహభాజనమై తనర్యేఁగా || 80
 ఉ॥ కోరితిఁగాక గర్వమునఁ • గూలి నినున్ సమరంబుసేయ గా
 డా రఘురామరూపమున • నాసురశిక్ష నొనర్చునాఁడు నా
 నేరిమి చూపి చెప్పి కరు • ణింపుచు ధన్యునొనర్పరాదే యీ
 ఘోరము నాకు నిప్పుదొడఁ • గూడక పోవుఁ గదయ్య
 రాఘవా! || 81

కం॥ అనుచున్ మది నెమ్మదిఁ గొను
 ననువున్ గనలేని భల్లుకాధి • పుమేనున్
 దనకేలసిమురుచు దయా
 వననిధి హరి పల్కె శుభగ • వాగ్గుంభనలన్ || 82

కం॥ తే లెమ్ము భల్లుకేశ్వర
 సీలోఁ దప్పేమి లేదు • నిజ మిది న న్నా
 కాలంబునఁ గోరిన వర
 మీ లీల మెసంగ వలసె • హితకరమగుటన్ || 83

గీ॥ ఆమణిని నేఁ బ్రసేనుని • హత మొనర్చి
 యపహరించితి ననెడి ని • రాపనింద
 తగులు టొక కారణంబుఁ గాఁ • దడయుచీ గు
 హాతరంబుఁ బ్రవేశింప • నయ్యె నాకు || 84

కం॥ నీకానాడొసఁగిన వర

మీకరణిజరుపఁ గలిగె • నిక నింద చనుం

గాక యథార్థము వెలికి

జాకిన, నారాక ద్వ్యర్థి • ఫలమయ్యె గదా॥

85

కం॥ అనుచుఁ గరా కర్షణమున

ఘనుఁ డాతని లేవఁదీయఁ • గాఁ నలత చనన్

మునుపటి యారోగ్యముతో

ననుపమముగ భల్లుకేంద్రుఁ • డమరెన్ బ్రీతిన్॥

86

కం॥ ముకుళిత కరుణై యాతఁడు

వికసచ్చిత్రాబ్జవీధి • వేడ్క యదుకులా

ధికుఁడను బంధరమునకున్

బ్రకట విహారం బొసంగెఁ • బరవశుఁ డగుచున్॥

87

కం॥ తల్లి పిలుంద నిలిచి యదు

తల్లజుపై జాంబవతి సు • ధాకరకేరణో

ద్యలీలఁ జూడ్కు లనుపుమ

నుల్లాసము మీఱ నతని • యుల్లముఁ గొనియెన్॥

88

కం॥ అన్యోన్యకర్షణ నా

కన్యయు హరి తొట్టుపడుటఁగాంచి యిఁకను నే

ధన్యుఁడ ననుచున్ శుభవా

గ్విన్యాసత దుహితఁ బిలిచి • వేడుక మీఱన్॥

89

గీ॥ జాంబవంతుండు గృష్ణ హ • స్తము గ్రహించి

జాంబవతి సిగ్గునన్ దల్లి • చేయనడువ

దాని కరమున నుంచి సం • తసముతోడ
జేవలగ్న మటంచు సం • ధించె వారి

90

కం॥ మణిశో బాలామణిశో

గుణభవ్యం డత్తమామ • కోర్కూలు శతధా
గుణితఫలాప్తి దనిపి వడి

దన యూరికి బయలుదేఱె • దద్దయు బ్రీతిక॥

91

గ ద్య

ఇది శ్రీ భారద్వాజసగోత్ర భువనగిరికుల
పవిత్ర కృష్ణాదక్షిణవిభాసి గర్తపట్టణ
నివాసి సుజనవరవిధేయ విజయ

రామ నానుధేయ ప్రణీతం

బగు శ్రీగణేశ్వరీయమందు

చతుర్థాశ్వాసము.

—* శ్రీ గణేశ శ్వా రీ య ము *—

పంచమాశ్వాసము.

కం॥ శ్రీ సిద్ధీ బుద్ధీ మహి

శా సూత్ర నిరంతరజ్ఞా • లద్దివ్యకళా

న్యాసంగ ! భక్తమానస

వాసా ! కైలాస సుఖిని • వాస ! గణేశా ॥

1

వ॥ అవధరింపుము.

2

ఉ॥ అచ్చటజాంబవంతునిగుహముఖమున్ ద్యజియించిఖిన్నులై

వచ్చినవేటరుల్ దమకు • నార్యముతో మృతుడై బ్రసేనుడున్

జచ్చిన సిగమున్ బిదపశాద్వల భూమి నెలుంగు పాదపున్

గ్రుచ్చులు దోచుటల్ హరి ని • గూఢముగా గుహజొచ్చి

యేగుటల్ ॥ 3

మ॥ వరుసన్ దెల్పుచునుండ గద్గదికభావస్విన్నతద్వాక్యముల్

కరుణాపూర్ణ భయప్రకంఠజజలా • క్రింతోద్ధతన్నేత్రముల్

సరసన్ జేరిన రుక్మిణీప్రముఖకృష్ణస్వామి బాధవ్యహృ

త్వసీజులు లదల్చి యూపె ముహూర్తే • ద్యద్భావభంగంబులన్ ॥

మ॥ అదరున్ గుండియఁ దొట్టెపాటాదవ కృ • ష్టాపాయ

మూహించి వా

రి దరిన్ మూఁగిదుతోక్తులొచు, గుహనే • రీతిన్ బ్రవేశించె ద

త్పదచారుల్ జనలేదె మీరతనినోఁ • దద్దర్భమందెవ్వరే
నెదురై తాకిరె వాని? నింతకు నుఖుం • డే వాఁడు?

రాఁడేటికి?॥ 5

కం॥ అని సీరపాణి మొదలుగ

గొనఁ గొన నందఱును బ్రశ్నిఁ • గొన నెదురాడన్
దనికియు తెఱపిన్ గానక

మునులై వేటకలు తుదకు • మునుళితకదులై ॥

6

గీ॥ అయ్యలా రా! క్షమింపుఁడో • యమ్మలార!

కొండబీల మట్లు చేరి వె • న్నుండు నిలుప

తన్ముఖంబున నుంటి మం • దరము మేము

యుక్కలరఁ జొచ్చె గుహ నతం • డొక్కరుండె॥

7

మ॥ గవిలోఁగృష్ణుఁడూదూరి యేగిన దదాఁజ్ఞన్ దన్నుఖిస్థానమే
మవధిన్ జేసి వసింపఁ గొంతవడి క • య్యభ్యంతరంబందు ను
ద్దవడిన్ ఘోరశిలాతరుప్రచ మయు • ద్ధంబొప్పుచందంబుఁగాఁ
దవితెన్ వీనులఫెల్చెల్లార్భటులసాం • ద్రధ్వానసందోహముల్॥

ఉ॥ ఆమెయి నాల్గువారముల • హర్నిశలున్ వినవచ్చెఘోరసం

గ్రామమహాస్వనంబు లధి • కాధిక గాఢములౌచు తద్ధతిన్

భూమి వడంకె నాచరియఁబుగ్గింగు నొకో యనిపించె దారక

స్తోమము దిర్దిరం దిరిగి • తోవలు బాసిన చందమై చనెన్ 9

కం॥ ఐదవనా డా యార్భట

మేదియ లేదయ్యె గృష్ణుఁ • డింక జనుదెంచున్

వాదడఁగె గెలువఁ బోలును

మౌదైవము చలువగోప • మండనుఁ డనుచున్॥

10

కం॥ తలఁచితి మేసరికిన్ హరి

వెలికిన్ జను దేరకున్న • వేసరి గుహలో

పలఁ జొచ్చి యేగఁ జాలమి

నలుగడలన్ జూచి మరల నాల్గు దిశంబుల్॥

11

గీ॥ ఇరులునన్ ముండ్ల బురదలో • నిరికి కొన్న

వాని గతి జిత్త ముత్తలం • పడఁగఁ గృష్ణుఁ

డల్లియో తేహ వచ్చునా • చల్ల నల్లఁ

గడపితిమి వెల్గుచొరని య • క్కటికి వని॥

12

ఉ॥ ఆకలి డప్పి యాచనక • యాగతి నెప్పుది నాళు లుండి సు

శ్రీకరుఁ డేగుదేడతనిఁ • జీరిన మార్విఁదాదు నూ బిలం

బేకరణిన్ జొరన్ దెలియ • దేమి మొనర్చెద మింద యుండి

ర్భికుల సీరి సాత్యకుల • వేగమ తెత్త మటంచు గొబ్బనన్॥ 13

గీ॥ పయనమై వచ్చితి మటంచు • భయము గదుర

వేటకాం డ్రొతయున్ భక్తి • విన్నవింప

బలుఁడు హలపాణియై వేచె • బయనమునకు

సాత్యకియై వాని వారించె • సరసగుతుల॥

14

కం॥ అన్నా ! వెన్నుని బాహుస

మున్నతికిన్ మిన్నబలము • లున్నె ధరిత్రికిన్

విన్నాడవెకా ! యాతని

యన్నాటి పత్తిజ్ఞ యిప్పు • డది తప్పుమొకో॥

15

ఉ॥ చుక్కలు చాలఁగా వలదె • సూర్యుఁడు జంగమఁడు

దారకావళుల్

సుక్కి చలింపఁగా వలదె • సూరెల దాగులు దప్పిసోలుచున్

దిక్కరు లేగఁగా నలదెసీరనిధుల్ బడబాహృతాంగులై
 డొక్కఁజూసఁగా నలదెసీ టొంపము కృష్ణు ప్రతిజ్ఞతప్పినన్ ||
 ఉ॥ పూతనదుగ్గఁగుచోశకటముష్కఁగుఁ డట్టులడంగుచోమహా
 వాత నిశాటుఁడిల్లునెడ • వాయుభుజం డతిభీతి మూల్గుచో
 శాతదవాగ్ని యారు తజీ • శాత్రున శౌర్యశిఖాళి తీరుచో
 చాతని కేసు బాసటగ • నాగిరి తద్బలరాళి దక్కఁగన్ 17
 సీ॥ ఆవులించి యశోద • కఖిల ప్రపంచంబుఁ

జూపఁ జాలిన విశ్వ • రూపమునకు
 చిట్కెన కొనగోటఁ • జిన్న నాట గిక్కింద్ర

మచలంబుఁ జేసిన • యతి బలునకు
 నలువ చిన్నంబోయి • నతిసల్ప శ్రేపుల

సృష్టిఁ బూనిన జగ • త్సృష్టునకును
 నారదర్షికిఁ జిత్ర • నాటకం బెసగించు

సకల పరివ్యాప్తి • శాలునకును
 గీ॥ ప్రతిన సాగనె ? యెదిరించు • బలముఁ గలదె ?

నలువకైనఁ జిచ్చుటకంటి • విలువకైనఁ

బ్రబలహేత్వంతరంబుండ • వలయుఁ గాక

గడవుఁ దప్పక శౌరిరా • గలఁడు నిజము॥ 18

మ॥ అనుచు న్నాత్యకిపల్కనందఱును ధైర్యాలఁబితస్వాంతులై
 చని రారుక్మిణీయాయశోదయును బుష్పద్రవ్యముల్ బూనితో
 డనదాసుల్ జెలులు గమింపమది గాఢంబైన భక్తిప్రభన్
 ఘనశౌరీవరవిగ్రహంబు దరియం • గా నాత్మ లర్పించుచున్ || 19

మ॥ వరశౌరీవ్రత నూచరించు నెడఁ దదాద్వారాళి నాలించి స

త్వర సాత్రాజితి కాళికాలయమనన్ • బ్రాహ్మోపవేశస్థయై
గిరిరాట్నుజ్జి! నిరంతరంబును నినున్ • గీర్తించు లక్ష్మ్యంబు మ
ద్వరదానం బానరింప లేనియెడ మఃత్పాణింబు లేలా వృథా॥
కం॥ అనివేనలిదన గళమున

కనువు బడిచి మానసంబు • నందలి తెగువన్

దన హస్తద్వయమున యం

దినుమడిగాఁ జూపఁ దొడఁగు • నెడ నెడఁగలుగన్॥ 21

శా॥ “ఓహో! యాదవులార! మాధవునై • యోశ్చేదిదుఃఖంపనే
లాహైమాక్షతలూనుమూర్ధ్నమువివాహజ్యోత్స్నలస్పర్శఁగా
బాహుద్వంద్వము సన్మణి ప్రభలతో • బాంధవ్యమాడంగ ను
త్సాహోన్మగ్నతవచ్చునాతఁడిటకున్ • సంతోషసంధాయియై॥”
మ॥ మింటన్ బారిన తద్ధ్వనిన్ విని యదే•మీచిత్రమీనాక్యమే
శెంటన్ వచ్చెనొ గాని యాశ్రితజనా • బీష్టప్రదంబై చనెన్
గంటిన్ తెప్పవలెన్ మమున్ గనెడి యా•గౌరీకటాక్షంబెమా
తంటాపాపెనటంచు సంద అనుమోదస్వాంతులై రయ్యెడన్॥

కం॥ ఈసందర్భము విని సం

త్రాసితచిత్తమునఁ గలఁతఁడవిలి భిడియ మా

వాసము విడనీయనిచో

నాసత్త్రాజిత్తు బహు వి • ధాలోచనలన్॥

24

కం॥ కుందుచుఁ గుములుచుఁ దనుఁదా

నిందించుచు మోతనుడుకు • నీటివలె మనం

బం దగడు బడుచు మూల్గుచు

గందరగోళమునఁ గూలి • కడు నిస్సృహుడై॥

25

ఉ॥ ఏగతి నా దురాగతము • లింకెడు గృష్ణ మహానుభావునే
నేగతిఁ జూచువాడ మణి • నే గతిఁ గైకొనువాడ మీద నా
కే గతులున్న వ్రా మనసఁ దెందును నిల్కడఁజెంద దయ్యెయో!
యీగతి నాచరింత మనియెన్నికొనంగ ననాధ్యమయ్యెడిన్॥

ఉ॥ ఊరక తేసిపోని యభి • యోగము నాదెసఁబూని తీవిదే
నీరతసంబు దీని నిక • నేనియు భాగుగ వాచికొమ్మటం
చీరసమెత్తి కృష్ణుఁ డనె • నేని భరించెద నెల్లు దాని ని
క్రూరపు నెత్తిపోటునకుఁ • గూడునె నిల్వఁగ సాటివారిలోన్॥

శా॥ వీడేచూడుఁడు చూడుఁడర్థపరుడై • విశ్వేశ్వరుగృష్ణునా
జేడాగోడములాడి సిగ్గిలక హా • యిన్ జెల్లుదయ్యా యటం
చాడన్ జొచ్చెనటంచు నందలునుఁ బో • నాడంగఁ దత్త్వతన్
నాడెందంబెటులోప్పవ్రయ్యకయకృష్ణా యేమిచేయందగున్।

మ॥ అనిచింతించుచు నిద్రడప్పికయు నాహారంబులెక్కింపకే
మనసేదేనెక నిశ్చయాంశమునకుఁ • మల్లింప యత్నించుచు
దనకాకార్యమసాధ్యమైన ఘనచింతఁగూలు చాత్మీయసా
ధనివిష్టుఁడయియుండి ప్రాంతవనమధ్యంబు విలోకింపుచు॥

కం॥ ఇటునటునడచుచు నాగుచుఁ

దటుకునఁగూర్చొనుచుఁ బెలుచఁదనహస్తమునఁ

గటములఁ బుణుకుచులేచుచుఁ

బటునిశ్వాసంబుఁగొనుచు • వనముగనుచు॥

30

శా॥ డోలాందోళితమానసంబున నివిష్టుండైనచోనయ్యెడ
“బాలా! శాంకరి పల్కుతధ్యముఁగనీ • ప్రాణేశ్వరుండైన గో

పాలాండిండులఁజేరె సౌఖ్యముగఁబుష్పద్రవ్యసంయుక్తిమై
లేలెమ్మాజగదంబకున్ బ్రణతి నో • లిన్ భక్తినిర్దీపంగన్ ॥

కం॥ అనియాత్మజహన్ నెచ్చెలు

లనుమాటల నాలకించి • యశార మటచిత్తిన్

గనుగొంటి నిష్కృతియటన్

చినుమడివేగమున నెగసి • యేగెన్ ననికిన్ ॥

32

కం॥ ఆనాశ్యమెయిఁకొకయెడ

ధావద్గతి దివ్యరత్న • ధరుడైయటకున్

వేనచ్చుమనజువేగ

శ్రీవిభవముఁబెంచెగాడ్పు • చేతముకలఁటెన్ ॥

33

కం॥ ఆమనుజుఁగాంచి వీరదా

క్రాంతియెసత్యభామ • కడురయమున నా

రామ మహిమము మాటున

సేమంబని నిలిచె సఖులు చెంగుగఁగింపన్ ॥

34

శా॥ అబ్బో! పుట్టక పుట్టెనే యిచట సి • గ్గానమ్మనానాట నీ
తబ్బిబ్బుగనకున్న వారికడ నీ • తాటోటుజూపంగనా

నుబ్బుగొబ్బులమొన్న నేకదలతాఁవ్యూహంబులన్ మూఁధప్రన్

జుబ్బంజూరగఁగొగిలింప.జనితీ • చోద్యంబిదేలా? సఖీ! 35

మ॥వహవా! జాణవనంగనీవ! దినముఁబ్రాణేశుతోఁబల్కు చున్

స్సహవాసంబొనరించుచున్ దిరుగుచున్ • శాసింపుచున్బంధుచు

న్దుహనాగోపయటంచుఁగొగిలిఁగొనన్ • గుప్పించుచున్ దత్సుఖ

స్సుహనన్యంబులవీడుచు న్మెలఁగియీ చోద్యంబిదేలా? యటన్ ॥

ఉ॥ భావమునందనేకవిధభా॥ వరసన్మృతిగొల్పి యందులకొ
హావడి నీకుఁ గూర్చిన ద • యా రహితుండిదెనచ్చె వానిపై
నేవగనైనఁ దీర్చవల • దేపగబాహులుబట్టివేసలికొ
బోవఁగనీక కట్టుమెటు • పోవునొ సిగ్గిలనేల?కోమలీ॥ 37
చం తెలిసినదానవేయగు ని - దేయపె పియుపదేశఫక్కినా
డలరిఘనాయకుఁ డినజు • నాగిన యట్టుల సత్య భూమిహం
బుల మనుగొప్పఁ బొంచి యుడి•వ్రో యపాంగనిరీక్షణాంబకం
బుల సతనికొజముందు మన • బుద్ధులుపోక యజాలపురుషుమా॥
మ॥ అనుచున్నె చ్చెలులందుమూగితనతో•నన్యోన్యమున్న వ్యుల
న్దనుకొవృక్షముమాటునకొ నిలిచినఁ త్యాతస్వవారందఱకొ
దనవిస్ఫారితనేత్రయుగ్మమున సం • దష్టాధరోష్ఠంబునకొ
సునిబద్ధ భువులకొ గ రాగ్రమునను•స్సోయంచు వారింపుచుకొ॥
కం॥ ఎడనెడఁగ్రీకన్జూపుల

మెడయని దడవుకొనుచుబ్బి • యుట్టుతఁదఁగొ

మెడగడియవైచు భావము

గడబిడ లోనైలతాంగి • కడుఁ దడఁబడుచుకొ॥ 40

వ॥ నిలిచినయెడ, నవ్వధూప, కరంబుచడుచు తురంగ
లించు మేఱుంగు తెఱంగు నక్కురంగచేత్రం గని దూరిం
బున నయ్యదుప్రసరుండు బహ్వకర్షితమనుడై॥

కం॥ ఆసారసనేత్రి/రు యకా నా

సాత్తాజిత్తి! యద్ది • రా! పాంకములై

భాసిలుచు నొకటికొక్కటి

వాసికొ సరిదూగు నవయ • నంబుల బెడఁగుల్॥ 42

ఉ॥ పైటచెఱంగుగాలికి త॥ పాతపలాడఁ దళుక్తళుక్కునన్
మీఁటెదదీయరక్షగొను • మేనిమెఱంగులయారె! నేటులై
నీటునదాఁగుడాడు తరు॥ణీకుచయుగ్గము కట్టునట్టులై
గటముగాఁగ మన్ననము॥ గట్టువడె చలితత్వమేదఁగన్ ॥ 43

గీ॥ మున్ను నే విన్నదానికీ • మొనసి యిచట

నిపుడు గన్గొన్నదానికి • నెంచిజూడ

హస్తీ మశకాంతరం బుండె • నార దీని

కమ్మ సొబ గూరు టింకెంత • గలదొకలియ॥ 44

గీ॥ నాటి తరువుల నా పిన్న • నాట నిడిన

నాటు గమనింప దీ గరు • సంపు భూజ .

మార ! నా కడ్డమై మనో • హరిని వెనుక

వైచికొనవచ్చె నేటి ని • బృరము గలదొ॥ 45

మ॥ జలదాచ్ఛాదిక మంతయుంత తొలఁగన్ • జం దాంశ

మిం తంత గ

న్నులకామోదమొసంగురీతినచటన్ • దోబూమలన్ గొల్పు నా

లల నాదివ్యత రాస్యమండల సుహృత్సభంబు నిత్యంబుఁగాఁ

జెలఁగన్ గల్గునె నాకుఁ గవ్వఫలమై • చిత్తంబు రంజిల్లఁగన్ ॥

శా॥ శ్రీత॥ తూ॥ తమబంధసంయమితసు • స్వేచ్ఛాపహారంబు ఖ

ద్యోతం బంతకు నంత నిశ్చలత ను • ద్యోగించు చందంబుగా

వీతాన్య స్పృహఁడై ముకుందుఁ డటఁ ద • స్వీపీక్షణాపేక్ష ని

శ్చైతన్యస్థితి నిల్చె తత్ప్రబలవీ • తౌసమ్యగాకర్షణన్ ॥ 47

శా॥ సూటిన్ నీకడగంటిచూపులను ను॥ చ్చుల్ బారి బంధింపఁగా

నీటుల్ బార పదంబు లాడ కఖలో • స్నిక్షిప్త నేత్రద్వయన్

వేటం జిక్కిన మోటువార్వ మన ను • ద్వేగించు నవ్వానినో
బోటీ యే నవనూత్ర మూని బెరుకుల్ • బోసాధుఁగావించెదో॥

కం॥ అని యొక నెచ్చెలి పల్కిన

వినియు విసనియట్లు తొలఁగి • వేడ్క వెనుకకున్

గని గనని యట్లు గృష్ణుఁడ

దనురూపుఁగ నెఱిఁగి సత్య • తద్దయు నలరెన్ ॥

49

గీ॥ లలి నయస్కాంత బలమండ • లంబు నొచ్చు

కాంత మన్యత్రఁబో శక్తి • మంత మగునె

ఘనభవదపాంగరు గృహ • కర్షితుండు

కృష్ణుఁ డెటఁ బోవు వెంబడిన్ ॥ గెలుచుఁగాక॥

50

కం॥ రా రమ్మట దాఁతొయణి

జేరణజని మొక్కులెల్ల • జెల్లింపవలెన్

గోరంత పొద్దు గుంకెడు

నారీమణి యనుచు సఖులు • సడువన్ దొడఁగన్ ॥

51

శా॥ లంగ ద్వేసిన యోడ పెన్లసరుగా • లంఘించుజంఝామరు

తాంగత్యంబున వార్ధిభంగముల నృత్యంబాడుచున్ దూఁగురీ

వింగృష్టప్రణిబద్ధమానసము ను • ద్వేగించు వాక్యాళి స

ర్వాంగాందోళనగూర్చు నెచ్చెలులతో • నాసత్యయేగెన్ వనిన్ ॥

శా॥ గారీపూజకు సత్యభామతర లెన్ • గళ్యాణపున్ వేడ్కకున్

రా రం డో శుకవాణులార! తనివా • రన్ మంగళం బాడుచున్

మీరల్ బల్లవచాణులార! బువులన్ • మేల్కిన్ గయింగొండు ను

శ్రీ రంజిల్ల వరుండు వేచెడి నటన్ • శీఘ్రంబె పోవన్వలెన్ ॥

కం॥ అని యాడు కొనుచు నెచ్చెలు

లనుమోదభరాత్మ లగుచుఁ - ననుగమనమునన్
జనుచుండఁ దన్ని వేళిత

మనస్కుండయి కృష్ణుండచటు • మాటికిఁ గనుమన్॥ 54

మ॥ పులకల్ వారినమేనితోఁ బ్రబలసఃస్మృదాంతరంగంబుతో
నిలువెల్లన్ గడుఁ బొంగనఁ చెలుఁగ సాఁదీభూతమైసంతసం
బలుగుల్ పారెడునట్లు సశ్రువులు నేత్రాంతంబులన్ నిండ నా
లలనామస్మధుఁ డుబ్బె సత్య నిజసంలగ్నాత్మయాటన్ గనన్॥

ఉ॥ ఆమెయిసస్మదాంబుధిపిహారము సల్పుముకుందునచ్చమా
మోమను నంబరంబున • పూర్వపుమబ్బు జనించె సత్యభా
మామహిళామణిన్దనకు • మామయొసంగడొయన్న యూహా
బ్రామిసనంతదేహముఁ • బర్వద్రుతంబుఁగ స్వేదబిందువుల్॥ 55

ఉ॥ పోయెదసచ్చుఖంబునకుఁ • బూటసడిక వివరించి దాని య
న్యాయము సాటెదన్ విపిఁ • మందలిచక్ర నెలుంగఁ బల్కి సు
జేయమణిన్ గయిన్ జెలఁగఁ • జేసి మనంబెఱిగింతు మామ సు
ధ్యేయుఁడుఁ గానిచో వలయు • తెన్నటుపై మదినిశ్చయించెదన్॥

మ॥ అనిగోవిందుడు సాధమున్ దరియఁ “గృ • ప్తా! పాహి!
మాం పాహి! • మ

ద్భనశోకప్రచలన్మనోవికలపా • క్షంజాతనిందాగిరా
మనుకంపాతిశయాత్ క్షమస్వ”యనుచున్ • బార్ధింను
సత్రాజితున్

గసియెన్ ముంగిలియందు సేవకులు కాన్కల్ వట్టుచున్దోడరాన్॥

కం॥ మామాః చెప్పిన చొప్పున

నీమణిఁ గొనివచ్చినాఁడ • నిజ మిదియగునో

యేమో కనుఁగొని బహుమతి

నేమింపును నీచుమదికి • నెరవగునటులన్ ॥

59

వ॥ అని కృష్ణుండు స్యమంతకమాణిక్యంబు నొసంగఁ
బోవల గైకొనక ॥

60

ఉ॥ చేసినతప్పుమొందు, మదఁ శేషధనంబులుభాగ్యభోగ్యముల్
దాసజనంబులున్ సుతఁతానను బాణములున్ ద్వదీయమా
దోసిలి ధాగ ప్రాసిననుఁ • దూగద తత్సమమైముకుంద! యీ
వేసములేల బ్రోవుమని • వేఁడెద దుర్బలున్ నన్ తమింపవే॥61

ఉ॥ గంటి భవత్కటాక్ష మతిఁగాఢత మత్సుతయందు బర్వుటల్
గంటిని నిష్కృతిన్ వెరవఁగా నిక నేటికి సర్వసిద్ధమై
యుంటి నిటన్ ద్వదాజ్ఞఁగొనఁనోయి! జనార్దన బాగిదేల ర
మ్మింటికి జోస్యులెంచి లిఖింబుంచిరి దివ్యముహూర్తమి త్తరిన్ ॥

వ॥ అని బహుమానమంగళాచరణపురస్కరంబుగా నను
కూలగమించు డగు నన్ని శాచరదమయం గొని యాసతాజిత్తు
నవరత్న శోరణాభాజితం బగు గృహరాజంబుఁ జొచ్చి యంత
కుమున్న సమాసూతులై జనుదెంచు బంధుబృందంబు
లర్హ పీఠాదికంబుల నధివసింప యథావిధి వైవాహికాచార
ప్రచారంబుల నార్యజనాశీర్వాదంబులతో నిర్వర్తించి యప్పరి
వన్మధ్యంబున ముకుళితకగుండై నిలువంబడి ॥

62

ఉ॥ పండితులార! మి త్త్రగురుఁబంధుసమూహములార! మర్మదాం
ధుండు నిరస్తధర్ముడవఁధూతసమస్తవిధుండు ధిఃకృతా

ర్యుండు శత్రుండు వీడనుచుఁ నోపికమాలి సనున్ ద్యజింప కే
నిండుసభస్వినుండు మహానీయులు నామనవిన్ గృహమతిన్ || 64
చం॥ సతులు సుతల్ సుతల్ హితులు జ్ఞాతులు బంధువులున్
ధరాపతుల్

యతులు విధాతయున్ హరిహా రాదులు నిబ్బరమైనపూన్కి నా
యతులయి మందభాగ్యునిమ హాసుఖవంతునొనర్ప లేకు ప
స్తుతముననే నిదర్శనము జూడుడి తేడంగ విన్నవించెదన్ || 65
చం॥ కరుణకటాక్షమందుదొలుకన్బదువా క్తతిజిందిపర్వస
త్కరకరహస్తసంగతవి • కస్వర సన్మణిదీప్తిపుంజ భా
స్వరఘరయుక్తిఁ మునుప సామ్యత నాదరికేగుదెంచు భా
స్కరవరదైవతంబు సుఖ కార్యనిబద్ధుఁడు కాఁడె నాదెసన్ ||
చ॥ నారి పరమాత్మ సర్వభువ నావన కారణమారణాధ్యుఁడు
ర్వరజనియించె శిష్టజన వైరివిఖండనకై, యిటన్ పరా
త్పరుఁడగు నాతఁడొక్కమణి పాలిట నా సవహించి యాత్మకిం
కరుల వధించునే యనెడు జ్ఞాని మదాత్మజ నాకు వైరియే || 67
ఉ॥ కాఁడుసుమీ యతండుభ్రమ గమ్ముమనంబుచలించునీకు నీ
వేడనొ నీరసంపుమణి - యేడ నె సర్వజగన్ని యామకుం
డేడ నె చూడుమీ వెడఁగ - యేటికి శోకహతిన్ బరేశు ని
ట్లాడెదవంచు బోధనిడు - నాత్మ మదీయహితంబుఁగోరజే || 68
చం॥ అచలితమైన యా యునికి యందు గభీరత మత్కరోరవా
జ్ఞీచయములక దదీయముఖ • నేత్రకరస్థితి నిస్తరంగమా
టచట సదోషిశ్రీహరియ • టంచు దృఢంబుగ సాటవేరుషా
నిచుళవృతాస్మదంధతర • నేత్రయుగంబదిచూడదయ్యెగా || 69

ఉ॥ చేసితి నెవ్వరెప్పుడునుఁ • జేయని దోహమునిట్లుశ్రీయశో
దాసుతు మ్రోలఁబూర్వసుకృ • తంబిసుమంతచెలంగ నారసా
భాసము నెన్నఁజే హరి కృ • పామతి మత్సుతనిట్లు గైకొనన్
నాసముఁ డౌ కృతార్థుఁడు కనం • బడఁడే జగమందు నేనియున్
చిం॥ సకల చరాచరప్రభువు • సమ్మతినాకిటనల్లుఁ డయ్యెఁబు
ట్టుక చరితార్థముం గన్ గ -డుంగడు -లుబ్ధుఁడనై ముకుందుకొ
రిక కెదిరించి యీగతిన • రిష్టములొందితి సిగ్గువచ్చె నా
సకలము నింక శ్రీహరివ • శత్రుమొనర్చి మునిత్వమూ నెదఁ 71

కం॥ అని కృష్ణున కభిముఖుడై

వనజోదర ! ప్రేమ సత్య • భామను నాపు

త్రినిబోలి నాసమస్తము

ననుగ్రహమునన్ గొనంగ • దయ్యమతింతున్॥

72

వ॥ అని పశ్చాత్తాపసంతప్త మానసుండగు మామనప
వారించి సభాసదులం బరికించి గంభీరవాగ్గుంభనాసంస్తం
భితసభారంభుండై యయ్యశోదాడింభకుండిట్లువచించె॥ 73

కం॥ గణనాథు పర్వమునఁ ద

ద్భనుఁగొల్వక పాలఁ జందుఁ • గన్గొను టీభం

గి నిరాపనింద నాకుం

బొనుపడె దానికి నితండు • బూటయె చెపుడీ॥

74

ఉ॥ ఆగణనాథుఁడున్ నుముఖుఁడై కరుణించుటనాకుభండనో
ద్యోగజయంబు సర్వసుగు • ణోజ్వల భాగ్యవతీ యుగప్రభా
భోగముఁగల్గె, నిందచనె, పుణ్యుడితం డీటుచిన్నఁబోయి యీ
త్యాగ మొనర్ప నేమిటికిఁతత్వమెఱుంగఁగ మీర బల్కుడీ॥ 75

వ! అని పెద్దలచేతం జెప్పించియు - తాను చెప్పియు
మామనొడంబరిచి శమతకమణి నాతనికొసంగి యక్కిణీ జాం
బవతీ సత్యభామా సహితుడై కృష్ణుం డెల్ల భక్తుల రక్షిం
చుచు నుఖంబుండె॥ 76

గీ॥ గణపతీ! త్వత్సమారాధన • క్రిమము నిటులఁ
దెల్పుదురు పెద్ద లిం దెంత • తేట గలదొ

“సర్వశక్తిమయుం డగు • శౌరి లోక

కర్మబంధ జాలంబులఁ • గట్టువడునె॥

77

శా॥ తల్లీ! చెల్లెల! తమ్ముడా! మనకు నే • తన్మాత్ర కీర్తి నీ
కల్లోం బిదియేల నీఘను మహాత్మాకుణ్యతాస్ఫూర్తి నా
యుల్లంబందుస్ఫురించు నూహవినుడీ యోహూని; సద్భక్తి ధీ
రోల్లాసంబులకెల్ల నియ్యదియనుం • డొప్పైనచుక్కానియశా॥ 78

నీ॥ నా రాయణుడు సర్వ • కారణుం డఖిలాంత

రన్యాపుండ్రజుడు ప • రాత్పరుండు

నఖిలస్వతంత్రుండు • నఖిలశక్తిమయుండు

నఖిలుండు భువనోద్భ • వావనాది

లీలామయుండు ని • ర్గోలుండు కాలస్వ

రూపుకుండాశ్రిత • ప్రాపకుండు

సగుణుండు నిర్గుణుం • డగణితైశ్వర్యమం

డనపాయుండునమేయు • డఘోదూరుఁ

గీ॥ డనుపమానుండు ధీరవ • రాగగణ్యుఁ

డనగవివిధప్రకారవా • హ్యభిబరచు

నాయనిర్వచనీయ మ • హత్వతత్వ

మనుచుఁదత్వజ్ఞు లెన్నుటల్ • వినఁగలేదె॥

79

శా॥ వేదాంతజ్ఞులు నిర్గుణప్రభయె సం • విజ్ఞేయమండ్రమ్యలా
వాదుల్ మానిహరిక్ హనుక్ గణపతిక్ • వాణీపతిక్ భార్గవుక్
నాదబ్రహ్మము మున్న సంఖ్యగుణ చిహ్నప్రాజ్యనామాళిచే
నా దైవంబును గొల్చుచుండుటలు కన్నారంగ వీక్షింపరే॥ 80
చ॥ కొలిచినవారి చిత్తముల • కుక్ సరిగాఁ దదనేకభావలీ
లల నపు డప్లుతోచుటయె • లక్ష్యమునూ! వరభక్తియోగస
ద్విలసితమార్గగాములకు • వేదమయున్ దెలియంగఁ, దన్ననో
బలజనితోరుగాధలకుఁ • బట్టిది కాదది నాఁగనేటికిన్॥ 81

శా॥ ఏనామంబుల నెప్పు డేయెడనెవం • డేరీతి నర్పించినం
గానీ భక్తియెలర్పఁ జిత్త మతఁడే • కస్థాయి నొందించిన్
శ్రీనారాయణసన్నిధానమునకున్ • జేరున్ విధూతాఘుఁడై
యానీమంబున శ్రీగణేశ్వరుని లెం • డర్చితమేకాత్మతన్ 82
గీ॥ ప్రియహితుల ముండ్ర నిటులె మూ • ర్తీభవించి

వారికోరిక లిడు గణే • శ్వరుని భక్తి

దనర దర్శించి రావలె • దమ్ముకుఱ్ఱ

వేగ మక్షతల్ గొని రమ్ము • జాగిరేల

83

శా॥ ప్రొద్దాగుం కెనగంబునుండిపడు వాఃపూరంబనన్ గాలమా
హద్దు లేమి గ్రుతంబుఁ గాతెడి గణే • శారాధనాధీనమై
సద్దుల్ జేసెడి చిత్తమో! జనని! పూ • జాద్రవ్యసంయుక్తి నీ
వద్దీక్షాగృహమందునిల్పఁగదె మృష్టాన్నాది నై వేద్యముల్॥
చం॥ అని సకలోపచారములనందఱు నన్ని తెఱంగులన్ ద్వద
ర్పనమొనరించి నీదగుప్ర • నాదము సాపడి. వేగుజామునన్

నినుఁబనుపంగ నొననెడి • నిర్ణయ మాత్మలఁబర్వనుత్తలం
బునమదితత్త్రింపనొక • మూర్తముగాఁజనె నా నిశీధియున్ 85
గీ॥ విధివశం బిట్టిదనుచును • పెద్దలనుట

బాహ్యచిహ్నాల నిన్నిట్లు • పనుపవలసె

గాని నిమిషసహస్రాంశ • మైనను

విడచి నిలువంగఁ గలమె? యో! • విఘ్నరాజ!॥ 86

చ॥ అరయఁగ శాలివాహనశ • కాబ్దముమూర్తులుమూర్తులందిగ
తరములు జంద్రుఁడు • గలుగు • నవ్యవిరోధికృత్ తరాయణ
స్ఫురణ విశాఖ కృష్ణదశ • ముల్ కుజవారమునాడు భక్తిక
బ్ధురము గణేశ్వరీయకృతి • పూర్తిసంగెద శ్రీగణాధిపా॥ 87
చ॥ సకలచరాచరాంతర వ • సత్పరమాత్మపు నీవు కాన్కగా
నొక రొక దాని నీకడఁగ • నోపుదురే? యిదికోర్కయంచు నీ
కొకఁడు వచించు నందనుక • నుండుదె నీ? వతిభక్తితో భవ
న్నికటమునక మదీయకృతి • నిల్పెడఁగైకొని బోవు మందఱు॥

గద్య॥ ఇది శ్రీ భారద్వాజసగోత్ర భువనగిరికుల

పవిత్ర కృష్ణాదక్షిణవిభాసి గర్తృపట్టణ

నివాసి సుజనవరవిధేయ విజయ

రామ నామధేయ ప్రణీతం

బగు శ్రీగణేశ్వరీయమందు

పంచమాశ్వాసము.

సర్వంబును సంపూర్ణము.

స్వస్తిసర్వేజనాఃసుఖినోభవంతు.